svensk veterinär tidning

3 • FEBRUARI • 2015 • VOLYM 67

Foto: Linda Andersson

Symmetrisk lupoid onykodystrofi hos hund

Smittspridning av peste des petits ruminants virus i Tanzania

Ett kritiskt granskande besök i foderindustrin

MEDIVET

Animal X-ray Solutions

Nordisk Specialist för Veterinär Digital Röntgen

Digital Röntgen för alla behov

Störst utbud – Riktigt bra Support – Nöjda kunder

sound-vision

SPRINT A|R Ultralight DR

Stig och hett snabbtest
Rada Ultrabara detektor och bildkvalitet
Nu kan du äntligen slänga kassettgar i film

SPRINT BOLT Ultralight DR

Stig och hett snabbtest
Cs Detektor med fin bildkvalitet
Mixed practice DR

MARK IIG

DR digital konvertering
system med Canon detektor

TruDR eSeries 1417

Det ultimata DR systemet för smådjurskliniken

TruDR cSeries 1417

Bordsnivå DR system för smådjur

SMART DR™

RADIOGRAPHY EVOLVED

Kommer snart...Nytt för smådjurskliniken

KONICA MINOLTA

Regius

Det ultimata snabba CR systemet med unik bildbehandlingsprocess inkluderat PACS

Σ Sigma2

Hög bildkvalitet, lägre pris och inkluderat PACS!
Perfekt CR för övergång från analog röntgen, även för den minsta kliniken. Finns i 3 modeller: 25, 45 och 60 cassetter per timme

AeroDR

Aero DR

Helt integrerad DR detektor i ramen: 3 storlekar tillgängliga. Inga batterier
Nytt!!! - Mer information genom Medivet

Kontakta Medivet för mer information.

www.medivet.se info@medivet.se +46 (0) 431 344 00 Medivet Scandinavian AB, Ängelholm, Sverige

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 Stockholm

Besöksadress: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-post: *kansli@svf.se*
Hemsida: *www.svf.se*
Telefontid: Mån–tors 9.00–16.00,
Fre 9.00–15.00,
lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI
Telefon: 08-545 558 20
Telefax: 08-545 558 39

Tf ordförande
Anders Forslid, *leg vet, VMD*
Telefon: 0413-55 32 20
Mobil: 070-520 33 59
E-post: *anders.forslid@med.lu.se*

Kansli- och ekonomichef
Per Carlsson, *pol mag*
Telefon: 08-545 558 21
Mobil: 070-567 12 35
E-post: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef
Anders Graneld, *jur kand*
Telefon: 08-545 558 26
Mobil: 070-625 64 44
E-post: *anders.graneld@svf.se*

Informationschef
Johan Beck-Friis, *leg vet*
Telefon: 08-545 558 33
Mobil: 070-717 73 25
E-post: *johan.beck-friis@svf.se*

Generalsekreterare SVS
Simone Häusler, *leg vet*
Telefon: 08-545 558 24
Mobil: 0730-928 113
E-post: *simone.hausler@svf.se*

Arbetsrättsjurist/förhandlare
Jessica Berlin, *jur kand*
Telefon: 08-545 558 25
Mobil: 073-540 08 00
E-post: *jessica.berlin@svf.se*

Redovisningsansvarig
Linda Wikström, *ekonom*
Telefon: 08-545 558 23
E-post: *linda.wikstrom@svf.se*

Administratör
Helène Backvik-Svensson, SVS
Telefon: 08-545 558 20
E-post: *helene.backvik-svensson@svf.se*

Administratör
Karin Mossblad Henriksson, SVF
Telefon: 08-545 558 28
E-post: *karin.henriksson@svf.se*

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Dags att sätta ner foten

I MITTEN AV JANUARI blossade en intensiv debatt upp inom veterinärkåren om vilken typ av arbetsuppgifter och lönevillkor man ska acceptera som leg veterinär. Upprinnelsen var en annons från Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm, som efterfrågar ”Nyutbildad veterinär som vill ha en ’mjukstart’? Vi (=djursjukhuset) erbjuder dig en tjänst att arbeta som en legitimerad djursjukskötare”.

Rent juridiskt är annonsen förmodligen ok, veterinären ska jobba ”som *en* legitimerad djursjukskötare”, inte ”som legitimerad djursjukskötare”. Däremot finns det en del etiska aspekter att diskutera.

Så som veterinärförbundets styrelse påpekar i en insändare på annan plats i tidningen riskerar en förvirring att uppstå om olika yrkesroller med olika kompetensprofiler blandas. AVFs ordförande poängterar också i sin spalt att veterinären aldrig kan frånsäga sig legitimationsansvaret oavsett vilken tjänst man har inom djursjukvården. Detta blir särskilt knepigt om veterinären arbetar som djurvårdare och en arbetsledande veterinärkollega beordrar ett ingrepp som ”djurvårdaren” inte anser vara rätt. Därtill kommer det ekonomiska perspektivet. Det är förödande för såväl den egna löneutvecklingen som för kommande generationers veterinärer att sälja sin kompetens till underpris genom att acceptera djurvårdartjänster.

Även för djursjukskötarna borde de aktuella jobberbjudandena från Strömsholm vara provocerande. Att det skulle innebära en ”mjukstart” att arbeta som en leg djursjukskötare håller nog inte de aktiva inom yrket med om. Det upplevs säkert inte heller positivt att djursjukskötarnas idag mycket fördelaktiga arbetsmarknad försämras av att veterinärer ger sig in på djursjukskötarnas revir.

I ett pressmeddelande den 28 januari motiverade Evidensia sin annons med att det råder brist på legitimerade djursjukskötare men överskott på nyutexaminerade veterinärer. Det må så vara, men lösningen på problemet är inte att degradera obefordrade veterinärer till överkvalificerade djurvårdare med bottenpressade löner. Inom humansjukvården skulle det aldrig ens diskuteras att läkare skulle jobba som sjuksköterskor i de fall sköterskebrist uppstår.

Alla arbetsgivare bör istället anställa veterinärer som veterinärer, som SVFs styrelse påpekar i sin insändare. Sedan kan veterinärtjänsten utformas på ett sätt som passar de sökandes erfarenhetsnivå och som delvis skulle kunna täcka in arbetsmoment som legitimerade djursjukskötare utför, åtminstone så länge dagens brist kvarstår. Men det ska vara tjänster som är tydliga veterinärtjänster, med avtalsenlig ingångslön som gäller för veterinärer med 5,5 års universitetsutbildning. I takt med att antalet utbildade djursjukskötare ökar kommer bristen på dem att minska. Fram tills dess är det basala marknadsprinciper som gäller för arbetsgivarna: om efterfrågan är större än utbudet måste den som vill köpa betala högre priser.

Johan Beck-Friis
informationschef, SVF

Vetofol vet.

propofol 10 mg/ml

Intravenöst anestetikum
för induktion och underhåll
av allmänanestesi
hos katt och hund

Vetofol vet. 10 mg/ml injektionsvätska, emulsion för katt och hund. Aktiv substans: Propofol. Indikationer: För induktion och underhåll av allmänanestesi genom intermittenta doser tills effekt nås. För induktion av allmänanestesi i situationer där underhåll sker med inhalationsanestesi. Kontraindikationer: Skall inte användas i djur med känd överkänslighet mot aktiv substans, eller mot några hjälpämnen. Biverkningar: Blodtryckssänkningar under induktion, underhåll och uppvakning. Överkänslighetsreaktioner inklusive anafylaxi är sällsynta. Hos en liten andel djur har minimala tecken på excitation observerats. Under uppvakningsfasen har kräkning och tecken på excitation setts hos en liten andel djur. I kliniska studier av katt och hund har övergående andningsuppehåll under induktion observerats ofta. Hos en liten andel katter förekom cirkulande av tonic-kloniska under uppvakningsfasen. Om tillräcklig fixationsnivå tillämpas under induktion kan det förhindrar cirkulär ataxi under anestesin och uppvakningsfasen. Causiblig perivaskulär administrering kan i sällsynta fall orsaka lokala vävnadsreaktioner. Oppnådd anestesi med propofol tillsammans med andra centralt verkande substanser, bör minskas. Oppvakningsfasen kan dessutom bli förlängd. Ett intervall på minst 48 timmar till uppvakningsanestesi, minskar sannolikheten för ett dåligt uppvakningsförlopp. Säkerhet och tolerabilitet: Det veterinärmedicinska läkemedlets säkerhet har inte fastställts hos fortsatta djur och under dräktighet, men läkemedlet har framgångsrikt använts för induktion av allmänanestesi efter tejunotomi av djur. Skall endast användas i enlighet med ansvarig veterinärs nytta/risk-bedömning. Interaktioner: Trepanol kan avsevärt förlängas med samtidigt förabreverande läkemedel för premedicinering, inhalationsanestetika och analgetika. Dosering: Läkemedlet är avsett för intravenös administrering. Indikationer: Induktionsdosen bestämmas på basis av kroppsvikten och den kan ges under 10–40 sekunder tills önskad effekt uppnås. Alternativt kan hela dosen ges som en engångsbolusinjektion under en kortare tidsperiod. Revidering av premedicinering minskar induktionsdosen. Följande doser är vägledande. I praktiken ska dosen baseras på respektive hos det enskilda djuret. Induktionsdoser för hund och katt är i genomsnitt följande (enligen utan premedicinering eller premedicinering med en sedativa eller en opioid tillsammans med sedativa):

	Dos mg/kg kroppsvikt	Dosvolym ml/3 kg kroppsvikt
Hund: - utan premedicinering - med premedicinering	6,5 4,0	6,5 ml/10 kg 4,0 ml/10 kg
Katt: - utan premedicinering - med premedicinering	6,0 4,0	2,0 ml/2,1 kg 1,3 ml/2,1 kg

Underhåll: Dosningen varierar individuellt för att uppnå underhåll genom intermittenta doser. Intermittenta doser ges tills önskad effekt uppnås. En dos på ungefär 1 ml per 4,5–4,0 kg kroppsvikt ges tillräcklig anestesi upp till 5 minuter. Kontinuerlig och långsamt injektion (längre än 30 minuter) kan leda till längre uppvakningstider, särskilt hos katter. Förpackning: 5 x 20 ml. Receptbelagt läkemedel. Ytterligare information finns i produktresumé. Registrerad Läkemedelsföretag: Fresenius Kabi Austria GmbH, Graz, Österrike. Godkänd av Läkemedelsverket. Utgivningsdatum: 2013-11-26. För mer information: www.fass.se

DISTRIBUERAS AV:
VIM PHARMA AB
BOX 49010, 134 30 SKÖNDALSTRAND
info@vetmedic.se

VETMEDIC
vetmedic.se

ledare J Beck-Friis

Dags att sätta ner foten 3

reportage S Fredriksson

Har din klinik rätt kattityd? 6

vetenskap – granskad artikel

Symmetrisk lupoid onykodystrofi hos hund – en litteraturstudie L Helsmo 11

månadens epiztel 19

vilken är din diagnos?

– Hästsjukdomar 21
– Svar 46

allmänt

Forskningsrapport
Smittspridning av peste des petits ruminants virus i Tanzania
E Torsson, J Johansson Wensman och M Berg 23

Reseberättelse
Ett kritiskt granskande besök i foderindustrin
R Berg 27

Supplement om hundar i vård och omsorg
J Beck-Friis 31

fackliga frågan

Veterinärer ska inte anställas som djurvårdare
F Ritter 33

FVF informerar

Efter decemberöverenskommelsen
Förslag att höja arbetsgivaravgifterna för unga kvarstår L Nordfors 35

insänt

Veterinärer bör anställas som veterinärer
A Forslid 36

ansvarsärende

Analyserade inte bortopererad fettknöl J Beck-Friis 39

Tog bort mjälte utan djurägarmedgivande J Beck-Friis 40

kanslinytt 44

in memoriam 45

noterat

- Campylobacter och salmonella vanliga i Europa 2013 34
- Vetenskaplig SLU-studie om suggfixering 37
- Nya införselregler för sällskapsdjur 38
- Svensk salmonellakontroll fungerar 41
- Djurfrågorna del av nya Näringsdepartementet 42
- Nya rön om djurs minne 47
- Fortsatt ökad övervikt hos hundar och katter 49

kongresser & kurser 48

kåseri

Skrattets inverkan på förbrödring – en fallstudie "Byråkraten" 53

Har din klinik rätt kattityd?

Text och foto:
Suzanne Fredriksson

Om hunden är människans bästa vän så är kvinnan kattens. Åtminstone om man ser till intresset för att få rätt "kattityd" på kliniker och djursjukhus. Nästan 100 kvinnor och två män kom för att lyssna till Sarah Caney, meriterad kattspecialist, när hon besökte Stockholm i slutet av januari.

Jamaren, intresseförening inom Smådjursektionen, stod tillsammans med samarbetspartners (Purina och Ceva) som värdar för två föreläsningar, en i Stockholm och en i Göteborg. Enligt Jamarens presentation är Sarah Caney en av världens ledande specialister i kattmedicin och en mycket populär föreläsare. Redan på årets Veterinärkongress "promotades" det också rejält för såväl Sarahs föreläsningar som Cat Friendly Clinic, det certifieringsprogram som ska skapa kattvänligare kliniker över hela världen.

Förutom de medicinska vinster som ett mer stressfritt besök hos veterinären ger finns det även en betydande ekonomisk aspekt i att få fler och bättre kattbesök, "cat means business".

– I England finns det ungefär nio miljoner sällskapskatter. De har länge varit lite av ett "andrahandsdjur" som inte behöver så mycket omsorg, inledde Sarah.

Hon berättade om katternas domesticering, som skiljer sig markant från hundarnas, vilket i hög grad påverkar beteendet vid t ex ett besök hos veterinären. En katt är inte en liten hund och den blir lätt missförstådd. Katter är lätt-stressade vilket är negativt i alla sammanhang som har med veterinärbesöket att göra. Det har man inte tagit speciellt mycket hänsyn till tidigare, men i takt med att kattägarnas engagemang ökat har också intresset för att förstå kattens natur blivit alltmer påtagligt.

– För nästan tio år sedan, 2006, introducerades begreppet Cat Friendly Clinic i England. Nu är det ett globalt begrepp, berättade Sarah.

För att bli ISFM-certifierad som Cat Friendly Clinic krävs att man uppfyller vissa kriterier och det handlar mycket om att anpassa miljön så att den blir så stressfri som möjligt.

– Katter visar stress på olika sätt och de kan

också ”luras” genom att t ex låtsas sova och få omgivningen att tro att allt är under kontroll. Men då försöker de bara gömma sig för omvärlden, förklarade Sarah och visade bilder på en katt som ”stressov” vilket ser annorlunda ut än en harmoniskt sovande katt.

Sarah fortsatte med att påminna om kattens fyra F som alla var för sig är tydliga tecken på stress: Fly-Fight-Freeze-Fiddle. Hon underströk att en katt som slåss inte är aggressiv utan enbart rädd.

När transporten till kliniken är avklarad, den kan vara nog så besvärlig för många, finns det några faktorer som till stor del påverkar hur besöket hos veterinären sedan avlöper. Katter tycker inte om att se andra djur, och absolut inte hundar, i väntrummet eller på väg till undersökningsrummet. Helst vill de vara själva i hela lokalen.

– I Storbritannien är det vanligt att veterinärkliniker är inrymda i vilken tillgänglig lokal som helst. Det kräver en hel del ”kattityd” och fantasi för att underlätta för de besökande katterna, medan många kliniker i Sverige är byggda för ändamålet redan från början och med enkla medel kan tillgodose katternas behov, menade Sarah.

Att en klinik är kattvänlig handlar dels om själva utformningen men också om kunskap i hur man hanterar patientflödet, hur man får en katt att frivilligt komma ut ur sin transportbur ”det är inte tillåtet att ta en katt i nackskinnet”, och hur man hanterar den inför och under behandlingen. Det handlar också om att ha en bra kommunikation med ägarna, att ”uppfostra” dem, så att besöket blir ett team-work.

Förutom certifiering av kliniker driver ISFM och Purina ett program som kallas WellCat. Det har två huvudspår, dels att skapa kattvänliga kliniker och dels ett mer långsiktigt informationsarbete som ska utmynna i ett utbrett hälsotänkande bland kattägarna.

– I Storbritannien kommer katter till en veterinärklinik hälften så ofta som hundar och en fjärdedel av tillfrågade kattägare angav att det var stressen i samband med besöket som gjorde att de t ex avstod från att vaccinera katten, kommenterade Sarah.

ISFM-protokollet för att bli certifierad ”Cat Friendly Clinic” antingen med silver- eller guldstandard, kan vid första anblicken tyckas omfattande. Under sin föreläsning poängterade Sarah Caney dock att det ofta går att göra ganska små förändringar som har stor betydelse. En bra organisation är t ex lika viktig som bra lokaler. Enligt www.wellcat.org finns det åtta svenska kliniker/djursjukhus som är ”ISFM-practice member”, dvs visat särskilt intresse för att skapa en kattvänlig klinik. Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg är certifierad ”Cat Friendly Clinic” med guldstandard (se SVT 1/15) och Svedala Veterinärpraktik är certifierad med silverstandard.

Sarah Caney har helhjärtat ägnat sig åt katter sedan hon blev veterinär 1993.

"Hälften av alla katter över 15 år drabbas av kognitiv dysfunktion."

Att ha kontinuerlig kontakt med kattägarna och deras skyddsling är mycket värt. Sarah berättade om en brittisk klinik, Healthy Pets, som ett par djursjukskötare driver och som anlitar Sarah som specialist. På Healthy Pets betalar djurägarna in en summa pengar varje månad och ingår då i ett hälsoprogram som bland annat innehåller parasitkontroll och vaccinationer. Att följa en katt och dess ägare över tid är värdefullt då katter är mästare på att dölja smärta och en förändring i beteendet kanske är det enda tecknet på att katten har ont någonstans.

En annan klinik har specialiserat sig på äldre katter. Från det att katten blivit medelålders, mellan sju och tio år, erbjuds årliga hälsokontroller. Det ger även en bra kontakt med ägarna inför kattens åldrande och vad som kan förväntas hända då.

– Hälften av alla katter över 15 år drabbas av kognitiv dysfunktion, inflikade Sarah.

En av de stora utmaningarna inom kattmedicinen är att få inneliggande patienter att äta. Katter drabbas ofta av anorexi, de matvägrar och ingenting verkar smaka.

– Katter är mycket observanta och de noterar alltid vem som ger medicin t ex, ”den där personen ger mig förgiftad mat”, och därför bör helst olika personer sköta medicinering och utfodring. För katter gäller tre-fem-sju regeln, tre dagar utan mat kan den klara, vid fem dagars matvägran får man ta till specialkost, vid sju dagars matvägran är läget kritiskt, poängterade Sarah.

– Om ingen mat verkar duga är det vanligt att man försöker med ”allt” och serverar en buffé vilket bara gör katten ännu mer illamående, kommenterade hon.

SARAH CANEY är utbildad vid University of Bristol. Hon blev veterinär 1993 och har sedan ägnat sig helhjärtat åt allt som rör katter. Sarah, som bor i Skottland, är en av Storbritanniens 14 specialister i kattmedicin. Hon är en flitig skribent och har bland annat startat sammanslutningen Cat Professional där hon givit ut tre böcker: ”Caring for a cat with chronic kidney disease”, ”Caring for a cat with hyperthyreoidism” och ”Caring for a cat with lower urinary tract disease” samt författat en mängd artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Hon har ett speciellt intresse för den åldrande katten, en grupp som med dagens omvårdnad blir allt större. Sarah är dessutom engagerad i verksamheter som värnar om hemlösa katter och aktiv i International Society of Feline Medicine, ISFM, som är en avdelning inom stiftelsen International Cat Care, ICC.

Josefin Öberg var en av deltagarna på Sarah Caneys föreläsning och fick inspiration till att jobba vidare mot Cat Friendly Clinic-certifiering.

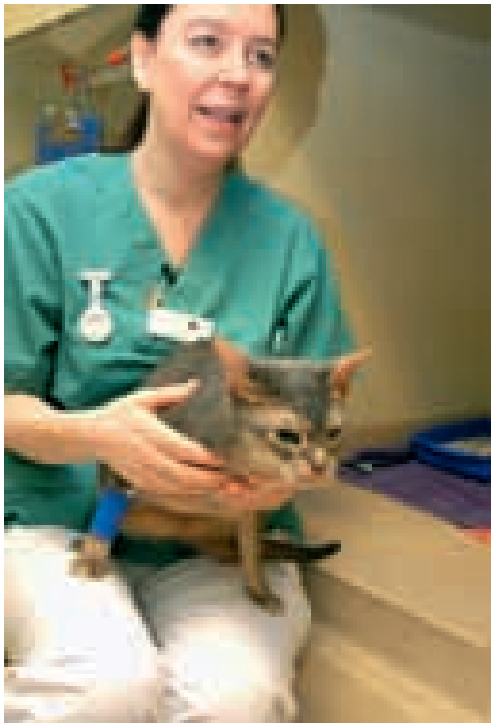

Anja Kanold är veterinärchef på Regiondjursjukhuset Bagarmossen. Där har man en separat vårdavdelning för katter.

Att ha personal med rätt "kattityd" gör allting så mycket lättare. Sjuåriga abessiniern Skorpan låter sig gärna hanteras av Jenny Degramo.

Sarah kunde inte nog poängtera hur viktig katten och dess ägare är för kliniken. Utbildning i "cat-handling" och kontinuerlig kompetensutveckling inom kattmedicin lönar sig, inte bara för katten utan också i reda pengar för kliniken.

Två av deltagarna på Sarah Caneys föreläsning var Anja Kanold och Josefine Öberg från AniCura Regiondjursjukhuset Bagarmossen. Där håller man på att bygga upp en alltmer kattvänlig klinik och satsar på att bli certifierad "Cat Friendly Clinic". Veterinärtidningen åkte till Bagarmossen för att se hur långt man kommit med "kattityden" där.

Katter vill ha koll. Anna Frölisch placerar sin katt Nemo högst upp i hyllan medan Erja Tiira-Gosteli låter Queeny stanna kvar i barnvagnen.

Anja Kanold är veterinärchef och hon berättar att man har eget väntrum för katter, separat vårdavdelning med 20 platser och en separat kattkorridor för tidsbokade patienter.. Allt för att skapa en så lugn miljö som möjligt för kattpatienterna.

– Ger man katter tid, får man mer tid. Det går inte att behandla rädda och stressade katter med framgång. De är känsliga för miljöer och ibland måste vi t ex skicka hem en katt som vi egentligen skulle vilja ha kvar för observation, kommenterar Anja.

I väntrummet får veterinärtidningen tillfälle att prata med några kattägare som valt att åka till Bagarmossen. De tycker alla att det är bra med ett speciellt väntrum och uppskattar de stora hyllorna där man kan sätta transportburen så att katten kommer upp en bit och får överblick.

– Att det finns speciella faciliteter för katterna är bra, men inte avgörande i valet av klinik för mig. Jag har tre abessinier och de är ganska lätta att handskas med, säger Marie Thulin som är på besök med Skorpan, sju år.

Anna Frölisch har huskatten Nemo med sig. Även hennes katt är lätt att hantera och Nemo ligger tyst och lugn med öppen bur och tittar ut över väntrummet. Som djurägare är Anna kanske inte så representativ då hon avslöjar att hon är professionell djurdressör.

Djurägare nummer tre är Erja Tiira-Gosteli som har med sig en sibirisk katt, Queeny 13 år.

– Självklart är intresset för katter på det här djursjukhuset av stor betydelse för mig. Men även resvägen är avgörande, det kan vara den jobbigaste biten i besöket, säger Erja som åkt buss med kattburen placerad i en barnvagn.

– Det är bättre än att gå och kånka en bur som gungar fram och tillbaka, kommenterar Erja.

Det är sådana lösningar som kan kallas rätt ”kattityd”. ■

LÄS MER

www.wellcat.org
(Om certifiering med mera)

www.vetprofessionals.org
(Sarahs böcker och artiklar)

www.indoorpet.osu.edu/cats
(Diverse artiklar)

LINDA HELSMO, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt*
Handledare: Ann-Charlotte Sandberg, leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, Regiondjursjukhuset Helsingborg.

Symmetrisk lupoid onykodystrofi hos hund – en litteraturstudie

Symmetrisk lupoid onykodystrofi (SLO) är en klosjukdom hos hund som orsakar onykomades, dvs klokapselavlossning och onykodystrofi, felaktig utformning av klorna hos en i övrigt frisk hund. Patogenesen är inte klarlagd men misstänks vara immunmedierad med en möjlig genetisk predisposition. Flera behandlingar har prövats med varierande resultat. Eliminationsdiet har gett ett positivt svar hos enstaka hundar. Diagnosen ställs när hunden uppvisar kliniska symtom och histopatologiska förändringar överensstämmande med SLO samtidigt som andra differentialdiagnoser uteslutits.

Artikeln utgör författarens examensarbete för specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt.

Foto: Linda Andersson

Figur 1. *Symmetrisk lupoid onykodystrofi (SLO) orsakar onykomades, dvs klokapselavlossning och onykodystrofi, en felaktig utformning av klorna hos en i övrigt frisk hund.*

granskad artikel

INLEDNING

SLO, idiopatisk onykomades, symmetrisk onykomades, lupoid onykit och idiopatisk onykodystrofi är termer som beskriver klosjukdom hos hund. Huruvida dessa termer beskriver en och samma sjukdom är inte klarlagt. Det är inte heller klarlagt om termerna beskriver specifika sjukdomstillstånd eller om de utgör ett reaktionsmönster i klon med flera möjliga bakomliggande orsaker. Då SLO är den vanligast förekommande termen (1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26) används den i detta arbete.

SLO angriper klorna hos en i övrigt frisk hund (Figur 1). Symtomen yttrar sig som onykomades och onykodystrofi (1, 20). Termen SLO introducerades 1995 av Scott som beskrev symtombild och histopatologi (20). SLO misstänks vara immunmedierad men det finns flera olika teorier om dess patogenes (8, 13, 20, 24, 26). Flera behandlingsprotokoll har prövats med varierande resultat (1, 3, 12, 15, 20). I denna artikel ges en sammanfattning av litteraturen inom ämnet SLO hos hund.

FÖREKOMST

Sjukdomar som enbart drabbar klorna hos i övrigt friska hundar är ovanliga (11). I en studie där 15 600 hundar undersöktes för dermatologiska åkommor var det 1,3 procent av hundarna som enbart hade kloproblem. Hos dessa var traumatiska kloskador den vanligaste diagnosen (19). SLO har rapporterats förekomma hos flera hundraser och schäfer, rottweiler, riesenschnauzer, bearded collie, gordon setter och engelsk setter anses vara predisponerade (1, 2, 3, 4, 7, 9, 15, 17, 20, 22, 23, 24, 26). I en norsk studie av gordonsettrar angavs prevalensen av SLO vara 12,6 procent (26). Fallbeskrivningar finns där flera helsyskon har drabbats av SLO (23, 26). Någon könspredisponering har inte fastställts (1, 15, 17, 20, 26). Symtomen uppstår vanligtvis i vuxen ålder men symtomdebut har rapporterats från sex månaders till tolv års ålder (1, 15, 20, 26).

SYMTOM

SLO är en symmetrisk klosjukdom. Det innebär att multipla klor på flera tassar angrips (4, 19). Symtomen börjar på en ➤

➤ klo och sprider sig snabbt vidare till övriga klor (1, 3, 12, 20, 24). Oftast är samtliga klor på alla tassar angripna inom två till nio veckor men undantag finns där sporrarna inte affekterats (1, 20, 25, 26).

Initiala symtomet är onykomades (klokapselavlossning) vilket kan vara förknippat med smärta (1, 3, 9, 20, 22) (Figur 2). Onykomadesen kan föregås av en brun rand eller blåmärke, vid den proximala delen av klon, som misstänks bero på blödning under klokapseln (19, 20). När klorna växer ut igen ses onykodystrofi där klorna är korta, sköra, mjuka och missfärgade (1, 9, 20, 25). Onykogrypos, dvs förvuxna klor, kan förekomma (5, 20). Paronyki, dvs inflammation vid klofalsen och sekundär bakteriell infektion, är vanligt förekommande (1, 4, 9, 20, 22) (Figur 3). Hundar med SLO kan få återkommande skov med onykomades (9, 12).

Foto: Linda Andersson

Figur 2. *Initiala symtomet är onykomades, vilket kan vara förknippat med smärta.*

DIAGNOS

För att utesluta differentialdiagnoser bör man noga undersöka övrig hud och de mukokutana övergångarna (5, 11, 12, 19). Det är viktigt att uppmärksamma anamnestiska uppgifter som kan indikera en bakomliggande systemisk sjukdom med sekundära kloproblem (11, 12). Diagnosen SLO ställs utifrån klinisk bild och histopatologiska fynd (1, 2, 3, 15, 18, 20). För att utesluta andra sjukdomar rekommenderas ytterligare undersökningar så som cytologisk, bakteriologisk och mykologisk undersökning, hudskrap och eliminationsdiet (1, 2, 4, 5, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 26). I flera studier har hematologi, serumkemi, sköldkörtelstatus och antinukleära antikroppar (ANA) samt urinprov analyserats men vissa författare anser dessa undersökningar endast nödvändiga om hunden har symtom utöver klosjukdom (1, 4, 9, 11, 12, 13, 16).

Differentialdiagnoser

Andra sjukdomar utöver SLO kan ge symmetriska klosymtom. Till dessa hör immunmedierade sjukdomar som pemfigus foliaceus, pemfigus vulgaris, bullös pemfigoid, systemisk lupus erytematosus och epidermiolysis bullosa. Vanligtvis ses även andra kutana symtom vid dessa sjukdomar men ett fall av pemfigus foliaceus med symtom lokaliserade enbart till klorna har beskrivits (6, 11, 19). Bakterie- och svampinfektioner kan ge symmetriska klosymtom primärt, eller sekundärt till annan underliggande systemisk sjukdom som diabetes mellitus, hyperadrenokorticism och hypotyreoidism (11, 13, 19). Vid leishmanios ses ofta klosymtom men dessa karakteriseras av onykogrypos (8). Neoplastiska klosjukdomar drabbar oftast en klo men plattepitelcellscarcinom kan drabba multipla klor på flera tassar (19, 25). Onykomades på samtliga tassar har beskrivits hos hundar som behandlats med cellgiftet hydroxurea (10). Keratiniseringsdefekter kan ge sekundära problem med onykodystrofi och sköra klor (5, 11, 19).

Cytologi

Vid SLO såväl som vid andra klosjukdomar förekommer sekundära bakterie- eller jästsvampsinfektioner vid klofalsen

Foto: Linda Andersson

Figur 3. *Paronyki, dvs inflammation vid klofalsen och sekundär bakteriell infektion, är vanligt förekommande.*

(1, 4, 5, 7, 9, 12, 13, 15, 19, 20, 26). Cytologisk undersökning av exsudat vid klofalsen är användbart för att identifiera en sekundärinfektion och för att i vissa fall av pemfigus kunna identifiera akantolytiska celler (12, 19).

Bakteriologisk och mykologisk provtagning

Vid bakteriologisk odling från klofalsen isoleras ofta bakterier i blandflora som del av normalfloran, eller som resultat av kontaminering, varför resultatet ska tolkas tillsammans med en cytologisk undersökning (9, 13, 19). Det saknas konsensus i frågan om bakteriologisk provtagning av exsudat vid klofalsen bör utföras rutinmässigt vid symmetriska klosymtom (9, 11, 12, 13). Mykologisk provtagning för dermatofyter har rekommenderats som en del av utredningen vid symmetrisk klokapselavlossning (9, 11, 19).

Blodprov

Hundar med SLO har inga specifika avvikelser i hematologi eller serumkemi (1, 2, 3, 4, 9, 16, 20, 26). Titer av antinukleära antikroppar (ANA) i serum är negativ och sköldkörtelstatus är normal hos majoriteten hundar med SLO (1, 2, 3, 4, 9, 15, 16, 17, 19, 26).

Histopatologi

För att kunna ställa diagnosen SLO histopatologiskt tas prov från övergången mellan klokapsel och klobädd på en affekterad klo. En lossnad klokapsel är inte användbar för analys (14, 19). Histopatologiska förändringar ses framför allt i den dorsala delen av klon längs med klofalsen och därför är det viktigt att få med denna del vid provtagningen (1, 20). Provtagning görs antingen genom amputation av den distala falangen eller genom onykobiopsi (14, 15, 18, 26). Vid amputation väljs med fördel en sporre, då denna inte är viktbärande (1, 9, 18) (Figur 4). En teknik för onykobiopsi har beskrivits av Mueller och Olivry, då en 8 millimeters biopsipunch placeras horisontellt i klons riktning 1–2 mm distalt om klofalsen. Biopsipunchens kant ska skära genom den laterala delen av klon. Biopsipunchen roteras så att den först skär genom klon och sedan vidare 1–2 mm in i distala klobenet (14) (Figur 5). Fördelen med onykobiopsi jämfört med tåamputation är att urkalkningen av provet kan reduceras. Vissa författare anser att amputation oftare ger diagnostiska preparat än onykobiopsi (9, 26).

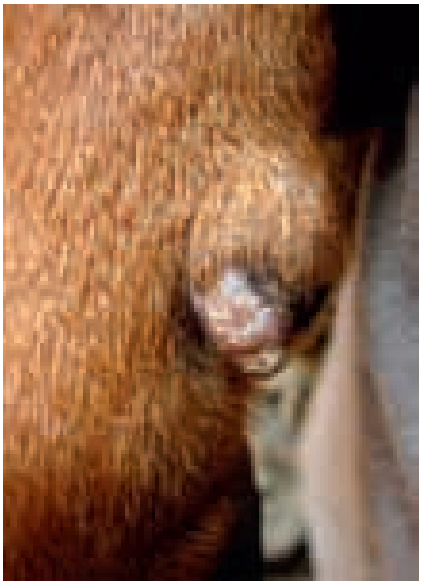

Foto: Linda Andersson

Figur 4. *Provtagning görs antingen genom amputation av den distala falangen eller genom onykobiopsi. Vid amputation väljs med fördel en sporre, då denna inte är viktbärande.*

De histologiska förändringarna vid SLO karakteriseras av en hydropisk likenoid interface-dermatit (1, 3, 20). Interface-dermatit innebär att förändringarna ses vid den dermoepiteliala övergången (20). Hydropisk degeneration kännetecknas av vakuoler i basalcellerna i epidermis. Ofta ses även apoptos av basalcellerna (1, 3, 9, 17, 20, 26). Vidare ses ett inflammatoriskt infiltrat bestående framför allt av lymfocyter och plasmaceller, som formar ett band parallellt med basalmembranet, ett så kallat likenoit mönster (1, 9, 17, 20). Lymfocyter i epidermis och pigmentinkontinens förekommer också (1, 3, 17, 20, 26). De histopatologiska förändringarna vid SLO är liknande men inte identiska med de som ses vid lupus erytematosus. Vid SLO är direkt immunflouroscenstest inte användbart och vid SLO saknas de fokala förtjockningar av basalmembranet som ses vid lupus erytematosus (20).

Eliminationsdiet

Eliminationsdiet rekommenderas som ett diagnostiskt test för hundar med symmetrisk klosjukdom. Hos hundar där både kliniska symtom och histopatologi överensstämmer med SLO finns enstaka fall beskrivna där man kunnat konfirmera en kutan födoämnesreaktion. Majoriteten av de fall som genomgått eliminationsdiet har inte uppvisat förbättring av symtomen (13, 15, 26).

BEHANDLING

Flera behandlingsprotokoll för SLO har beskrivits och resultaten är varierande. Det tar tid att utvärdera effekten av en behandling eftersom det tar sex till nio månader för en ny klo att växa ut full- ➤

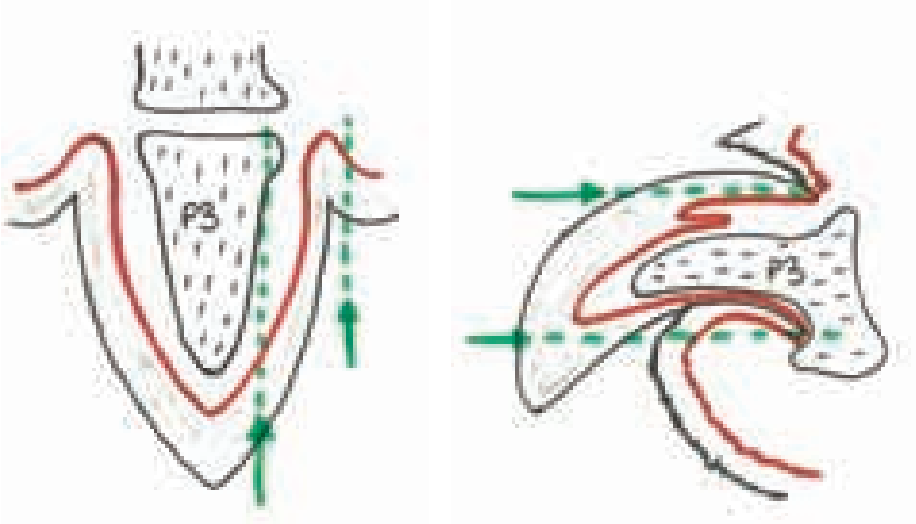

Figur 5. *Teknik för onykobiopsi, dorsoventral och lateral bild. Grön streckad linje visar punchbiopsins riktning. Rött visar den dermoepiteliala övergången som måste finnas med i provmaterialet.*

ständigt (4, 9). Utvärderingen försvåras också av att symtomen vid SLO kan vara intermittenta (12, 15). Ett utmärkt behandlingssvar innebär normaliserade klor och ett bra behandlingssvar innebär att onykomades och smärta har upphört men att viss onykodystrofi kvarstår (Figur 6). Partiellt behandlingssvar innebär kvarstående onykodystrofi med enstaka episoder av onykomades. Dåligt behandlingssvar innebär utebliven respons (1, 15).

Fettsyror

Behandling med omega 3- och omega 6-fettsyror vid SLO har beskrivits i flera studier och rekommenderas som förstahandsbehandling av flera författare (1, 2, 3, 9, 15, 20, 23, 26). I två studier har ett bra eller utmärkt behandlingssvar erhållits hos samtliga hundar medan andra studier har visat varierande behandlingssvar från utmärkt till dåligt (1, 3, 15, 20, 22, 26). Vid behandlingsrespons kunde förbättrad klokvalitet ses inom tre till fyra månader (2, 3, 20). Recidiv kan uppstå när behandling med fettsyror avbryts och ett förnyat behandlingssvar ses när behandling återupptas (3, 20). I några studier har fettsyror initialt kombinerats med andra mediciner som prednisolon, tetracyklin, doxycyklin och niacinamid. Dessa har sedan kunnat sättas ut så att patienten stått på fettsyror som monoterapi utan försämring av behandlingsresultat (3, 15, 26).

Tetracyklin och niacinamid

Behandling av SLO med niacinamid kombinerad med doxycyklin eller tetracyklin har gett varierande behandlingsresultat från utmärkt till dålig behandlingsrespons (1, 15, 26).

Kortikosteroider

Prednisolon i varierande doser som monoterapi eller i kombination med fettsyror, tetracyklin, niacinamid och azatioprin har använts som behandling av SLO i flera studier och majoriteten av dessa hundar har uppnått bra behandlingssvar. Den initiala dosen av prednisolon har varierat mellan 1 och 2,2 mg/kg dagligen (1, 15, 20, 26).

Pentoxifyllin

Behandling av SLO med pentoxifyllin har gett varierad respons från bra till dålig (15). I en studie där nio hundar med SLO fullföljde en behandling med pentoxifyllin, fettsyror och topikal betametason sågs ett bra behandlingssvar hos samtliga hundar (18). En hund med SLO behandlades med pentoxifyllin i kombination med azatioprin och fick ett bra behandlingssvar (15).

Foto: Linda Andersson

Figur 6. *Ett bra behandlingssvar innebär att onykomades och smärta har upphört men att viss onykodystrofi kvarstår.*

Onykektomi

Hos hundar med recidiverande problem med onykomades och dålig respons på medicinsk behandling har total kirurgisk onykektomi beskrivits som ett behandlingsalternativ (4, 11).

Övrigt

I ett flertal studier på hundar med SLO har hundarna tidigare fått behandling med antibiotika med liten eller ingen effekt (3, 4, 15). Lösa klokapslar ska tas bort under allmän anestesi (11) (Figur 7). Hundar med SLO bör få sina klor trimmade ofta för att förbättra klokvaliteten (12, 22, 26).

PROGNOS

Prognosen vid SLO är varierande. Hos majoriteten av hundarna ses behandlingssvar med viss kvarstående onykodystrofi men utan onykomades och smärta. Hos enstaka hundar kan behandlingen avslutas men recidiv vid avslutad behandling har beskrivits i flera studier. Det förekommer också att hundar får recidiv med smärta och onykomades under pågående behandling (1, 2, 3, 15, 20, 26). Det förekommer att hundar måste avlivas på grund av sin sjukdom (17, 26).

PATOGENES

Patogenesen vid SLO är inte klarlagd (15, 20, 26). Det histopatologiska utseendet vid SLO liknar det vid immunmedierade sjukdomar och därför har en immunmedierad genes misstänkts (1, 9, 12, 20, 24). Histopatologiska förändringar överensstämmande med SLO kan även ses vid klosjukdom av annan genes som bakteriell onykit, födoämnesintolerans och leishmanios. Därför misstänks detta histopatologiska utseende vara ett reaktionsmönster i klon med flera möjliga bakomliggande etiologier (8, 13, 15, 16, 26).

I en studie undersöktes DNA från hundar med och utan SLO hos raserna gordon setter, riesenschnauzer och border collie. Både en haplotyp som associerades med en ökad risk att drabbas av SLO och en haplotyp som associerades med skyddande effekt mot SLO kunde identifieras. Generna som undersöktes utgör gensekvensen dog leukocyte antigen (DLA) klass II, vilken är inblandad

Foto: Linda Andersson

Figur 7. *Lösa klokapslar ska tas bort under allmän anestesi.*

i immunmedierade och autoimmuna sjukdomar. Författarna konkluderade att DLA klass II-alleler var associerade med risken för att utveckla SLO hos de undersökta raserna. Resultaten stödjer teorin om en immunmedierad patogenes och misstanken om en genetisk bakgrund för SLO hos dessa raser (24).

Teorier om ett samband mellan SLO och vaccinering har lagts fram men inte kunnat bevisas och SLO förekommer hos hundar som aldrig vaccinerats (2, 3, 4, 13, 20, 26). I en studie hade 15 av 22 hundar symtomdebut under sommaren då de tränades inför jaktsäsongen vilket författaren misstänkte kunde bero på ökad mekanisk belastning på klorna i samband med träning (26). Ingen ökad förekomst av SLO har kunnat påvisas vid någon särskild utfodring eller läkemedelsbehandling (2, 3, 20).

DISKUSSION

Det råder begreppsförvirring när det gäller termen SLO och termerna idiopatisk onykomades, symmetrisk onykomades, lupoid onykit och idiopatisk onykodystrofi. När Scott introducerade termen SLO valdes ordet lupoid då sjukdomen histologiskt har likheter med lupus erytematosus samtidigt som det påpekades att patogenesen var okänd (20). Före, men även efter introduktionen av termen SLO, har hundar diagnostiserats med idiopatisk onykomades, symmetrisk onykomades eller idiopatisk onykodystrofi. I vissa fall beror detta på att histopatologisk undersökning inte utförts (7). I andra fall beror det på att författaren ogärna använder termen lupoid eftersom denne anser att termen kräver en bevisad immunologisk genes och därför hellre använder orden idiopatisk eller symmetrisk onykomades (13, 26). Ibland har samma författare valt att använda sig av olika termer i olika studier (13, 15, 16). Det förekommer att hundar diagnostiseras med SLO utan att histopatologisk undersökning har gjorts, vilket är felaktigt enligt Scotts definition av sjukdomen (17, 20). I de fall där författaren föredrar att använda termen symmetrisk eller idiopatisk onykomades framför SLO trots att symtom och histopatologi överensstämmer med SLO, kan det konstateras att det saknas belägg för att det rör sig om olika syndrom.

Ärftlig predisponering trolig

Patogenesen vid SLO har debatterats. Att sjukdomen är vanligare hos enskilda raser och förekommer hos helsyskon gör att en ärftlig predisponering är rimlig att misstänka (Figur 8). I en enkätstudie om gordon settrar i Norge framgick det att prevalensen av SLO var 12,5 procent. Denna enkät baserades på hundägarnas uppgifter och det är oklart hur diagnosen hade ställts och om histopatologi hade utförts. I samma artikel beskrev Ziener och medarbetare sin studie av 18 gordon settrar och fyra engelska settrar där både klinisk och histopatologisk bild överensstämde med SLO (26). Sammantaget talar dessa två studier för att SLO är ett vanligt problem hos gordon setter och att en ärftlig predisponering kan misstänkas. ➤

Foto: Linda Andersson

Figur 8. *Att SLO är vanligare hos enskilda raser och förekommer hos helsyskon gör att en ärftlig predisponering är rimlig att misstänka.*

Antibiotikabehandling och eliminationsdiet

Enstaka hundar med kliniska symtom och histopatologisk bild överensstämmande med SLO kan bli symtomfria med antibiotikabehandling eller med eliminationsdiet (13, 15). I en studie av Mueller och medarbetare blev tre av 18 hundar med SLO symtomfria efter sex veckors behandling med antibiotika. Två av dessa hundar förblev symtomfria i två år efteråt och det var författarnas intryck att symtomen var orsakade av en bakteriell infektion. Den tredje hunden fick senare ett återfall (15). Majoriteten av hundar med SLO har dåligt eller inget behandlingssvar på antibiotika (3, 4, 15).

I en annan studie av Mueller och medarbetare undersöktes effekten av eliminationsdiet hos 24 hundar med onykomades på multipla klor och inga symtom utöver klosymtom samt histopatologisk bild överensstämmande med SLO. Fyra av hundarna förbättrades men kutan födoämnesreaktion kunde bara konfirmeras hos två av dessa då ägarna till de övriga hundarna inte önskade att provokation utfördes. I samma studie behandlades åtta hundar med antibiotika och en av dessa blev symtomfri (13). Det framgår inte om symtombilden hos hundarna i denna studie var typisk för SLO, dvs om onykomadesen var symmetrisk och om den efterföljdes av onykodystrofi.

En intressant observation i nämnda studie är att det saknades apoptos (celldöd) av basalcellerna hos tre av de fyra hundarna med bevisad eller misstänkt födoämnesreaktion samt hos den hund som blev symtomfri på antibiotikabehandling. Förekomsten av basalcellsapoptos hos övriga hundar i studien var 47 procent, vilket kan jämföras med Scotts studie på hundar med SLO där 94 procent hade basalcellsapoptos. Apoptos av basalcellerna är vanligt vid SLO men måste inte förekomma för att diagnosen ska kunna ställas (13, 16, 20). Att enstaka individer kan bli symtomfria efter antibiotikabehandling eller med eliminationsdiet talar för att patogenesen inte är densamma hos alla hundar med SLO. Det är möjligt att patogenesen hos de hundar som har apoptos i basalcellerna skiljer sig från patogenesen hos dem som saknar detta.

Flera möjliga patogeneser

Att den histopatologiska bild som ses vid SLO kan anses utgöra ett rektionsmönster i klon med flera möjliga etiologier tydliggörs av studien på hundar med leishmanios. I denna studie var det histopatologiska utseendet likt det som ses vid SLO (dock utan apoptos av basalcellerna) men klosymtomen vid leishmanios är annorlunda mot de som ses vid SLO (8). På grund av att de histopatologiska förändringarna inte är exklusiva för SLO är det av största vikt att både klinisk bild och histopatologiskt utseende vägs samman samt att differentialdiagnoser utesluts innan diagnosen SLO ställs.

Att det kan finnas flera möjliga patogeneser vid SLO skulle kunna förklara att behandlingssvaret varierar. I två studier där hundar med SLO behandlades med fettsyror sågs en utmärkt eller bra respons hos samtliga hundar (Figur 9 a–c) medan det i tre andra studier sågs varierande behandlingsresultat. Samma preparat av fettsyror gavs i en studie med bra behandlingsresultat och i en studie med varierat behandlingsresultat, vilket talar mot att valet av preparat förklarar skillnaden i behandlingssvar. En del av förklaringen kan vara skillnad i författarnas definition av en bra behandlingsrespons. I studien av Ziener angavs en bra behandlingsrespons som helt normaliserade klor, vilket är en strängare definition än den som vanligtvis används (1, 3, 15, 20, 26).

Avslutande kommentarer

Utvärdering av behandlingar försvåras av att patienter ibland ges flera mediciner samtidigt (15, 18, 26).

Flera studier har undersökt behandling med tetracyklin eller doxycyklin i kombination med niacinamid (1, 15, 26). Då tetracyklin och doxycylin är antibiotika och SLO oftast kräver långtidsbehandling är detta behandlingsalternativ inte i enlighet med svensk antibiotikapolicy (21) (Figur 10).

Responsen av eliminationsdiet vid SLO har endast undersökts i ett fåtal studier och det vore intressant med fler sådana studier. Eliminationsdiet har getts under sex till åtta veckor vilket kan vara för kort tid eftersom det vid SLO ofta tar längre tid innan behandlingssvar kan ses (5, 13, 15, 20, 26). Det vore också intressant med vidare studier på förekomst av basalcellsapoptos hos hundar med SLO och om något samband med respons på eliminationsdiet, behandlingsrespons på fettsyror, immunsuppressiv behandling eller symtombild kan påvisas.

SUMMARY

Symmetrical lupoid onychodystrophy in the dog – a literature review

Symmetrical lupoid onychodystrophy

Foto: Linda Andersson

Figur 9 a–c. *Läkningsprocess vid framgångsrik behandling. Flera möjliga patogeneser vid SLO skulle kunna förklara att behandlingssvaret varierar. I två studier där hundar med SLO behandlades med fettsyror sågs en utmärkt eller bra respons hos samtliga hundar.*

FOTO: LINDA ANDERSSON

FIGUR 10. *Långtidsbehandling av SLO med tetracyklin och doxycylin är inte i enlighet med svensk antibiotikapolicy.*

(SLO) is a claw disease in dogs. The symptoms are onychomadesis (sloughing of the claws) and thereafter onychodystrophy with short, brittle, soft and deformed claws. Various treatments have been evaluated and supplementation with fatty acids is often recommended as the first treatment option. The pathogenesis of this disease is not completely understood. A few dogs may respond to an elimination diet. The disease may be immune-mediated with a possible genetic predisposition. The histopathological appearance that is seen in SLO is thought to be a reaction pattern in the claw with multiple possible causes. Therefore, differential diagnoses must be excluded and clinical symptoms and histopathology must be put together before a diagnosis of SLO can be made.

Referenser

1. Auxilia ST, Hill PB & Thoday KL. Canine symmetrical lupoid onychodystrophy: a retrospective study with particular reference to management. J Small Anim Pract, 2001, 42, 82–87.
2. Barrand KR. What is your diagnosis? J Small Anim Pract, 2006, 47, 757–759.
3. Bergvall K. Treatment of symmetrical onychomadesis and onychodystrophy in five dogs with omega-3 and omega-6 fatty acids. Vet Dermatol, 1998, 9, 263–268.
4. Boord MJ, Griffin CE & Rosenkrantz WS. Onychectomy as a therapy for symmetric claw and clawfold disease in the dog. J Am Anim Hosp Assoc, 1997, 33, 131–138.
5. Carlotti DN. Claw disease in dogs and cats. European Journal of Companion Animal Practice, 1999, 9, 21–33.
6. Guaguere E & Degorce-Rubiales F. Pemphigus foliaceus confined to the nails in a Hungarian short-haired pointer. Vet Dermatol, 2004, 15, 56.
7. Harvey RG & Markwell PJ. The mineral composition of nails in normal dogs and comparision with shed nails in canine idiopathic onychomadesis. Vet Dermatol, 1996, 7, 29–34.
8. Koutinas AF, Carlotti DN, Koutinas C et al. Claw histopatology and parasitic load in natural cases of canine leishmaniosis associated with leishmania infantum. Vet Dermatol, 2010, 21, 572–577.
9. Lower K, Mendleau L & Hnilica KA. A shetland sheepdog with crusty, deformed toenails. Vet Med, 1999, 94, 860–864.
10. Marconato L, Bonfanti U & Fileccia I. Unusual dermatological toxicity of hydroxurea in two dogs with spontaneously occurring tumours. J Small Anim Pract, 2007, 48, 514–517.
11. Mc Ewan NA. Nail disease in small animals. Vet Dermatol News, 1987, 11, 18–20.
12. Mueller RS. Diagnosis and mangement of canine claw diseases. Vet Clin North Am Small Anim Pract, 1999, 29, 1357–1371.
13. Mueller RS, Friend S, Shipstone MA & Burton G. Diagnosis of canine claw disease – a prospective study of 24 dogs. Vet Dermatol, 2000, 11, 133–141.
14. Mueller RS & Olivry T. Onychobiopsy without onychectomy: description of a new biopsy technique for canine claws. Vet Dermatol, 1999, 10, 55–59.
15. Mueller RS, Rosychuk RA & Jonas LD. A retrospective study regarding the treatment of lupoid onychodystrophy in 30 dogs and literature review. J Am Anim Hosp Assoc, 2003, 39, 139–150.
16. Mueller RS, West K & Bettenay SV. Immunohistochemical evaluation of mononuclear infiltrates in canine lupoid onychodystrophy. Vet Pathol, 2004, 41, 37–43.
17. Ovrebo Bohnhorst J, Hanssen I & Moen T. Antinuclear antibodies (ANA) in Gordon setters with symmetrical lupoid onychodystrophy and black hair follicular dysplasia. Acta Vet Scand, 2001, 42, 323–329.
18. Paterson S. Successful protocol for therapy of lupoid onychodystrophy: 12 dogs. Vet Dermatol, 2004, 15, 58.
19. Scott DW & Miller WH. Disorders of the claw and clawbed in dogs. Compend Contin Educ Pract Vet, 1992, 14, 1448–1458.
20. Scott DW, Rousselle S & Miller WH. Symmetrical lupoid onychodystrophy in dogs: a retrospective analysis of 18 cases (1989–1993). J Am Anim Hosp Assoc, 1995, 31, 194–201.
21. Sveriges Veterinärförbund. Sveriges Veterinärförbunds antibiotikapolicy för hund- och kattsjukvård, 2009. Hämtad 29 januari 2015 från: www.svf.se/Documents/S%c3%a4llskapet/Initiativ%c3%a4renden/antibiotikapolicy_2009.pdf.
22. Verde MT & Basurco A. Symmetrical lupoid onychodystrophy in a crossbred pointer dog: long-term observations. Vet Rec, 2000, 146, 376–378.
23. Vicek T, Cho DY, Foil C et al. Symmetrical lupoid onychodystrophy in two sibling rottweilers. Vet Pathol, 1997, 34, 507.
24. Wilbe M, Ziener ML, Aronsson A et al. DLA class II alleles are associated with risk for canine symmetrical lupoid onychodystrophy (SLO). PLoS ONE, 2010, 5(8), e12332, doi:10.1371/journal.pone.0012332.
25. Wobeser BK, Kidney BA, Powers BE et al. Diagnoses and clinical outcomes associated with surgically amputated canine digits submitted to multiple veterinary diagnostic laboratories. Vet Pathol, 2007, 44, 355–361.
26. Ziener ML, Bettenay SV & Mueller RS. Symmetrical onychomadesis in Norwegian gordon and English setters. Vet Dermatol, 2008, 19, 88–94.

***LINDA HELSMO,** leg veterinär, specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt, Rökarevägen 40, 246 32 Löddeköpinge.

Jobbat dygnet runt?

Läs mer om arbetstid på AVFs hemsida www.svf.se/sv/AVF under Arbetsmiljö.

TSEFALEN (Cefalexin)

1. generations cefalosporin till hund

- neutral smak
- enkel dosering
- fördelaktigt pris

Dr. Baddaky

www.drbaddaky.com

SVA rapporterar om en misstanke om PRRS hos gris som kunde avskrivas, ett misstänkt fall av enzootisk bovin leukos som också kunde avskrivas och om den glädjande avsaknaden av MRSA hos svenska avelsgrisar. Epizteln är denna gång sammansatt av Mikael Propst, SVA.

PRRS-MISSTANKE I SKÅNE

Vid obduktion av foster från gris och idisslare skickas prover rutinmässigt till SVA som en del av övervakningen för brucellos (odling), PRRS (PCR) och klassisk svinpest (PCR). En misstanke uppstod då undersökning av ett sådant prov från ett grisfoster visat en svagt positiv reaktion för PRRS.

Proverna kom från en liten besättning med smågrisuppfödning där två gyltor kastat sent i dräktigheten och ytterligare en kull hade varit svagfödd och dött inom ett dygn. Dessutom förekom hosta bland tillväxtgrisarna. Besättningen spärrades, liksom även en slaktsvinsproducerande besättning som hade tagit emot smågrisar två veckor tidigare. Kompletterande prover togs i besättningen på de gyltor som haft symtom samt på djur som stod intill dessa. Samtliga kompletterande prover var negativa i både PCR och vid antikroppsundersökning vilket resulterade i att misstanken avskrevs och provet tolkades som falskt positivt. I besättningen med smågrisuppfödning medförde spärren inga ändringar i den planerade produktionen, men slaktsvinsuppfödaren fick skjuta upp en planerad slakttransport ett dygn.

Sverige hade ett utbrott av epizootisjukdomen PRRS 2007 i Skåne. Utbrottet omfattade sju besättningar fördelat på 15 produktionsplatser. Enligt Jordbruksverkets beräkningar var de statliga kostnaderna för utbrottet ca 50 miljoner kronor. Därutöver beräknades djurägarnas kostnader för produktionsförluster som inte ersattes av staten till ca fem miljoner kronor. Bekämpningen bedömdes lönsam jämfört med de betydligt högre direkta kostnader en etablering av sjukdomen skulle ha inneburit.

MISSTANKE OM BOVINT LEUKEMIVIRUS

En fyraårig SRB-ko avlivades och skickades på obduktion på grund av hudförändringar och feber. Vid obduktionen sågs även förändringar i njurarna. Fixerat material skickades till SVA som histopatologiskt kunde konstatera att förändringarna var malignt lymfom.

Malignt lymfom finns i tre former hos nötkreatur: juvenil leukos, tymusformen och hudleukos. Den juvenila leukosen ses oftast hos yngre djur upp till sex månaders ålder, medan

Foto: Bengt Ekberg

Sverige blev friförklarat från enzootisk bovin leukos (EBL) 2001 och därför ska alla misstänkta tumörer som skulle kunna vara orsakade av virus utredas.

de andra varianterna kan uppträda från sex månader och uppåt. De flesta fallen anses vara sporadiska där orsaken inte är känd, men hos äldre djur kan orsaken ibland vara ett virus som orsakar enzootisk bovin leukos (EBL).

Sverige bedrev ett program för utrotning av EBL från början av 1990-talet fram till den officiella friförklaringen 2001. Efter friförklaringen sker en övervakning för att Sverige ska få behålla status som fri. Åtgärderna är reglerade i ett EU-direktiv (64/432) och bland dem ingår att misstänkta tumörer som skulle kunna vara orsakade av virus ska utredas. Det sker också provtagning av tankmjölk och blod uttagna på slakterier.

I detta fall saknades färskt material när proverna kom till SVA, och det gick därför inte att utesluta virus som orsak till tumörerna. Det togs ett tankmjölksprov i besättningen som analyserades för antikroppar mot bovint leukemivirus. Provet var negativt och misstanken kunde avskrivas.

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

INGEN MRSA HOS SVENSKA AVELSGRISAR

Ingen MRSA hittades vid Svenska Djurhälsovårdens provtagning i alla de 39 svenska avelsbesättningarna under hösten 2014. Screeningen genomfördes tillsammans med SVA och finansierades av Jordbruksverket. Senast en screening gjordes i avelsbesättningarna var 2011. Inte heller då hittades MRSA. I Sverige har hög biosäkerhet med hygienbarriärer och kontrollerad import av avelsmaterial kunnat hålla smittan borta åtminstone från avelsledet. Därigenom finns förutsättningar för att resten av Sveriges grisbesättningar ska kunna hålla spridning av LA-MRSA på en låg eller obefintlig nivå.

Oroande utveckling i andra länder

Djurassocierad MRSA (LA-MRSA eller MRSA CC 398) har blivit relativt vanlig bland annat i besättningar med grisar och gödkalvar i flera EU-länder. Bakterien har även spridits främst till personer som arbetar med djuren men även vidare ut i samhället. I Danmark, vars grisindustri är mycket större än den svenska, ökade antalet nya humanfall av LA-MRSA kraftigt efter 2012. Personer som arbetar med grisar blev klassificerade som en riskgrupp och började provtas vid kontakt med sjukvården. I Danmark utgjorde LA-MRSA under 2014 42,8 procent av alla nya MRSA-fall hos människor (1 273 av totalt 2 970 personer enligt Statens Serum Institut, DK). Ökningen beror sannolikt på att fler personer med bärarskap har konstaterats inom riskgruppen. Det är dock oklart hur många människor som arbetar med grisar i Danmark. I Sverige har totalt 49 fall av MRSA CC 398 hos människa konstaterats sedan 2006, men kopplingen till djur hos dessa fall är ofta oklar.

Smitta från grisbesättningar är en folkhälsorisk

Grisarna blir som regel inte sjuka av LA-MRSA utan smitta hos gris är primärt ett folkhälsoproblem. LA-MRSA anses vara mindre patogen och spridningsbenägen hos människor än humana varianter av MRSA. Norge är det enda land, såvitt känt, där LA-MRSA bekämpas aktivt hos grisar. Men både i Danmark och i Sverige har media och allmänhet reagerat på rapporter om LA-MRSA-orsakade dödsfall och fynd av bakterier i danskt och tyskt griskött ute i handeln. Spridningen av LA-MRSA-smittan från danska grisbesättningar har medfört att danska Fødevarestyrelsen i december 2014 kom ut med en riskvärdering samt rekommendationer och hygienkrav för besättningarna. Där konstateras att prevalensen av LA-MRSA i danska avelsledet är så hög som 63 procent. En sanering av besättningarna skulle få stora konsekvenser för avelsarbetet. I Norge, vars grisproduktion är betydligt mindre än Danmarks (2 000 besättningar i Norge och ca 8 900 i Danmark enligt Fødevarestyrelsens MRSA-riskvärdering 2014) och där man tills nu haft få eller inga MRSA-smittade grisbesättningar, valde man efter att smitta konstaterats att i samförstånd mellan myndigheter och näring sanera de totalt 26 positiva besättningarna i ett försök att radikalt utrota smittan.

I Sverige uppskattas runt 6 000 personer arbeta med grisar eller dela hushåll med någon som arbetar med grisar. Det är av stor vikt att MRSA-smitta inte överförs till grisar via människor. I det fortsatta arbetet kommer risker utifrån ett folkhälsoperspektiv att värderas. I ett myndighetsövergripande arbete håller ett kunskapsunderlag på att tas fram som kan hjälpa läkare att informera MRSA-smittade personer som arbetar med alla lantbruksdjur om hur de undviker att smitta djuren. Vidare pågår arbete med att ta fram en långsiktig strategi för hantering av MRSA hos lantbrukets djur. ■

Vilken är din diagnos? – Hästsjukdomar

Ett 13-årigt engelskt fullblodssto hade tappat i hull under en månad och togs till Universitetsdjursjukhuset på grund av tilltagande koliksymtom de senaste dagarna. Fallet är beskrivet och tolkat av Jenny Hedenby, UDS Hästklinik, Uppsala.

Engelskt fullblod, 13 år, sto

Anamnes: Hästen har tappat hull den senaste månaden trots god foderstat och gott foderintag. Den är feberfri och har normal konsistens på avföringen. Två dagar innan ankomst till kliniken uppvisade hästen lindriga koliksymtom, dämpat allmäntillstånd och inappetens. Koliksymtomen tilltog, varför hästen remitterades till Universitetsdjursjukhuset (UDS).

Symtom: Kraftigt dämpat allmäntillstånd som utvecklades till introverta, måttliga koliksymtom, måttlig takykardi, takypné, ökade tarmljud, god cirkulation och hydreringsgrad, kraftigt under normalhull. Rektalt palperades ett flertal måttligt dilaterade tunntarmar med kraftigt förtjockad slemhinnevägg och nedsatt motilitet. Vid abdominoscentes erhölls en lindrigt serohemorragisk bukvätska med kraftigt förhöjt laktat. Blodprov visade på lindrig hypoalbuminemi, måttlig hypoproteinemi, lindrig neutrofili, ingen systemisk inflammation, kreatinin och GLDH utan anmärkning. Vid transdermalt ultraljud av abdomen sågs vätskefyllda tunntarmar med kraftigt förtjockad tarmslemhinnevägg på upp till 10 mm (normalt <4 mm), grovtarmar inom normalvariation (Figur 1).

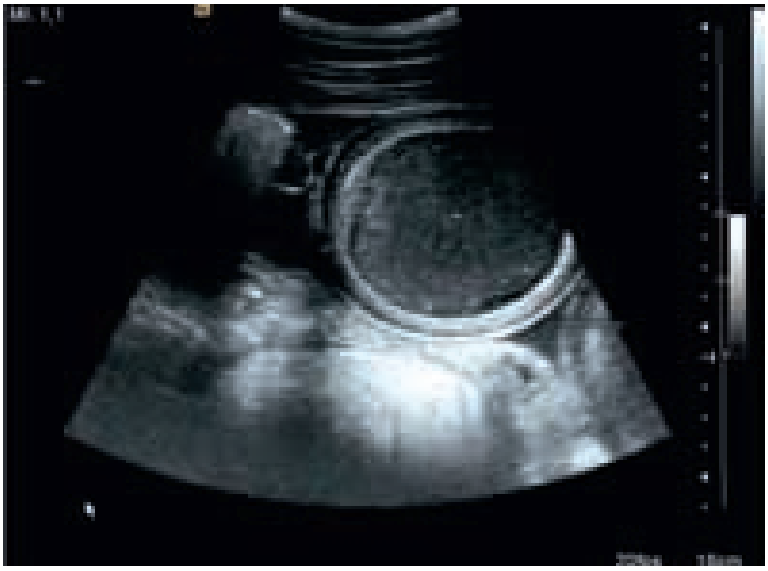

Figur 1. *Ultraljud av abdomen hos den undersökta hästen. Till höger i bild ses vätskefylld tunntarm med förtjockad tarmslemhinnevägg.*

Fråga: Vilken diagnos/vilka differentialdiagnoser misstänker du?

SVAR SE SIDAN 46

Snabba och tillförlitliga provsvar med hjälp av högklassig analysteknik

- Veterinärmedicinskt, klinisk kemiskt laboratorium med diagnostik för smådjur och stordjur
- Omfattande testmeny, hög analyskapacitet
- Mer än 25 års erfarenhet i branschen
- Snabba svar, öppen telefonservice och rimliga priser
- Över 1000 kunder i hela Skandinavien

CaniLab-EquiLab

adress: Box 7065, 300 07 Halmstad tel: 035-22 81 40 e-mail: info@canilab.se hemsida: www.canilab.se

NYHET MOT FÅSTINGAR OCH LOPPOR

"ÄR DET INTE SNART DAGS IGEN?"

LUFSEN, 1½ ÅR

Nu kommer de att tigga för en behandling!

NexGard™

(afoxolaner)

Ny välsmakande behandling mot fästingar och loppor

- 12 veckors behandling mot fästingar, per förpackning
- 15 veckors behandling mot loppor, per förpackning
- God säkerhetsprofil, utan kända biverkningar*

MERIAL Line

NEXGARD (afoxolaner) tuggtablett. Fästingar och loppor. Ordinerande veterinär. Rx.
Indikationsområden: Behandling och förebyggande behandling mot fästingar och loppor hos hund. Kan rekommenderas som en del i behandlingen mot loppallergi.
Förpackningar: Ekvivalent nationell rekommenderad behandling av hundar <8 veckor eller <2 kg samt vid dermatofytos och sarcoptes. Enligt SPC: 09/2014.
För fullständig info om NEXGARD, se www.ema.eu. Merial Norden, Postbox 186, 20121 Malmö, tel. 040-606 0606. Mar2014-1-N

*Vid registrering av produkten. www.ema.eu

MERIAL

Forskningsrapport

Smittspridning av peste des petits ruminants virus i Tanzania

I oktober 2014 offentliggjorde FNs livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, ett nytt program med målet att utrota peste des petits ruminants virus (PPRV) innan 2030. Att utrota PPRV anses spela en stor roll i världens fattigdomsbekämpning då många fattiga är helt beroende av får och getter för sin försörjning. För att kunna lyckas utrota PPRV behöver det bland annat utredas vilken roll de vilda idisslarna spelar i smittspridningen.

EMELI TORSSON, leg veterinär, doktorand, **JONAS JOHANSSON WENSMAN,** leg veterinär, VMD och **MIKAEL BERG,** professor*

FIGUR 1. *Under dagarna drivs flocken med får och getter, ofta av unga pojkar, på savannen på jakt efter föda och vatten.*

Ute på den tanzaniska savannen betar en flock av får och getter (Figur 1), en massaj står lutad mot sitt spjut och tittar på. Bredvid dem går vilda antiloper och gaseller och betar i lugn och ro. Det enda ljud som hörs är munnar som tuggar och lätta klövar som rör sig över den torra marken. Visst låter det fantastiskt? Men vad händer om en av antiloperna är sjuk? Kommer den att kunna smitta fåren och getterna? Det beror på vad som är orsaken till antilopens sjukdom, men om det rör sig om PPRV?

Att vilda idisslare kan smittas med PPRV är känt sedan 1976 (9), men deras exakta roll i epidemiologin kräver ytterligare studier. Just detta är målet med forskningsprojektet ”Ecology of peste des petits ruminants virus in Tanzania” (se faktaruta). ➤

INTERNATIONELLT SAMARBETSPROJEKT MOT PPRV

Forskningsprojektet "Ecology of peste des petits ruminants virus in Tanzania" är ett internationellt samarbetsprojekt med partners i Sverige (SLU och SVA), Tanzania (Sokoine University of Agriculture), Pakistan (National Veterinary Laboratories) och Storbritannien (Pirbright Institute och Roslin Institute). Projektet är finansierat av Vetenskapsrådet (Projekt 348-2013-6402) och är inom ramen för Emeli Torssons forskarutbildning. Tanzania och Pakistan används som representanter för Afrika och Mellanöstern, de områden där PPR främst sprids i dagsläget. Målet med projektet är bland annat att utvärdera vilda små idisslares roll i smittspridningen av PPRV.

➤ PESTE DES PETITS RUMINANTS

Peste des petits ruminants virus är ett morbillivirus i familjen *Paramyxoviridae* (8). Andra morbillivirus är bland annat boskapspestvirus, mässlingvirus och valpsjukevirus. Första gången sjukdomen peste des petits ruminants (PPR) beskrevs var 1942 i Elfenbenskusten (7). Då trodde man att det rörde sig om en variant av boskapspestvirus som anpassat sig till små idisslare, men 1979 identifierades PPRV som ett eget virus (8). Innan 1980-talet hade PPR spridit sig till östra Afrika och 1987 kom den första rapporten från Asien (12). I dagsläget finns viruset i östra, norra och västra Afrika (med Tanzania som dess södra gräns) och i södra Asien, Mellanöstern samt Arabiska halvön. PPRV knackar på dörren till Europa då det har rapporterats om utbrott i Turkiet och Marocko, där de senare har en omfattande handel med Spanien (10).

PPR är mycket smittsamt vid direktkontakt via saliv, ögon- och nosflöde, avföring, urin och sperma. Smitta kan också överföras från modern till ungen vid digivning. Viruset har kort överlevnadstid i miljön, men smitta via t ex sovplatser, mat- och vattenkar är vanligt. Det finns inga kända kroniska bärare men under inkubationstiden på tre till nio dagar (3) och en period efter kliniskt tillfrisknande kan djuret sprida smitta (4). Om djuret överlever sjukdomen fås en livslång immunitet. Typiska symtom är hög feber, pneumoni, kraftig diarré och purulent ögon- och nosflöde (Figur 2). I senare skede blir ögon- och nosflödet mer katarralt. Det kan täppa till andningsvägar och leda till kraftig dyspné och hosta (11). Djuren får också nekrotiska områden i slemhinnan runt mun och vagina. Dessa områden sprider sig sedan till hela munnen och ibland även ner i farynx. Djuren saliverar ymnigt och får ökad törst men slutar att äta, troligen på grund av smärta vid tuggning och sväljning (2). Sjukdomen fortgår med tilltagande pneumoni och diarré vilket leder till en påtaglig dehydrering. En kraftig leukopeni och immunsuppression uppstår under de första dagarna av infektion och återgår till normalt först en tid efter kliniskt tillfrisknande. Immunsuppressionen kan leda till aktivering av latenta infektioner eller nya sekundära infektioner som kan försvåra tillfrisknandet (2).

I en besättning som aldrig träffat på PPRV tidigare kan morbiditeten bli så hög som 100 procent och mortaliteten 90 procent beroende på art, ålder, tidigare hälsostatus och virusets virulens. Döden inträffar ca 10–12 dagar efter febern, där den främsta dödsorsaken är dehydrering. För dem som överlever följer flera veckor av konvalescens. Getter, framför allt afrikanska, anses vara mer mottagliga för viruset än får (1).

FIGUR 2. *Får med purulent nosflöde fotograferat i Mahenge, södra Tanzania.*

UTROTNING INNAN 2030

Den första sjukdomen som utrotades i modern tid var smittkoppor på 1980-talet och den andra var boskapspest, som förklarades utrotad i maj 2011. Symtombilden vid boskapspest och PPR är mycket likartad, med skillnaden att PPR inte ger klinisk sjukdom hos nötkreatur. Därför har med all säkerhet fall med PPR hos får och getter diagnostiserats som boskapspest innan man fann att det rörde sig om två olika smittor. Andra likheter mellan PPR och boskapspest är att de båda orsakas av morbillivirus, har liknande egenskaper, sprids på samma sätt och att vilda djur utgör en komponent i bådas epidemiologi. Därför har man inom FN sedan flera år diskuterat att nästa virussjukdom som bör utrotas, och där det finns goda förutsättningar att lyckas, är PPR. I slutet av oktober 2014 deklarerade FAO ett officiellt program för utrotning av PPRV, med målet att ha slutfört arbetet senast 2030 (5).

FAO har tagit fram tre punkter som framhåller varför just PPR är en bra kandidat för utrotning. För det första har PPRV sedan 1940-talet spridits snabbt över världen och den snabba spridningen måste nu stoppas, både i endemiska länder och i länder med risk för att få in smittan. Speciellt fokus ligger på södra Afrika, Kaukasus och Europa. För det andra är får och getter i många fattiga länder den främsta inkomst- och födokällan, varför ett utbrott med PPR kan få katastrofala följder för en familj eller ett samhälle. För det tredje bör vi också ta vara på de organisatoriska och andra värdefulla lärdomar som uppnåtts i samband med utrotningen av boskapspesten (6).

Några av de faktorer som talar för att en utrotning av PPR är möjlig är att det bara finns en serotyp av viruset, det finns vaccin som ger livslång immunitet

efter en dos och det finns tillgång till pålitliga diagnostiska tester. Några av de faktorer som talar mot en utrotning av PPR är det sätt som får- och getproduktionen bedrivs på i drabbade länder. Flockar hålls ofta av fattiga grupper utan tillgång till information och infrastruktur och blir på så sätt mycket svåra att nå. Det behöver också utvecklas ett mer termostabilt vaccin då kylkedjan kan vara svår att upprätthålla till de avlägsna platser där många djur hålls. Det behövs dessutom mer epidemiologisk kunskap om viruset, framför allt vilken roll de vilda idisslarna har och vilka djurgrupper som är strategiskt viktiga att vaccinera. Förhoppningen är att man ska kunna ta fram ett DIVA-vaccin (Differentiating Infected from Vaccinated Animals) och att man i samma vaccin ska kunna vaccinera mot får- och getkoppor och kontagiös kaprin pleuropneumoni (CCPP) (6).

ARBETET I TANZANIA

Hösten 2014 utförde tre veterinärstudenter från SLU, delvis tillsammans med två av författarna, fältarbetet till sina examensarbeten i Tanzania med stipendium från SIDA. Studenterna samlade in prover (blodprover och nossvabbar) från totalt 478 får och getter från tre olika områden i Tanzania (Figur 3). På dessa blodprover utförde de en serologisk studie avseende bland annat PPRV. Resultaten från deras arbete visar att 47 procent av de provtagna fåren och getterna hade antikroppar mot PPRV. Antikroppar kan uppstå till följd av genomgången sjukdom eller vaccination. Många djur i södra Tanzania är vaccinerade mot PPR i obligatoriska vaccinationskampanjer, men det finns en misstro mot vacciner som gör att djurägarna ibland vill undvika att vaccinera sina djur. Därför blir de exakta siffrorna osäkra (Gerald Misinzo, Morogoro, personligt meddelande 2014).

I norra Tanzania hade inga vaccinationer utförts, men 39,5 procent av djuren hade antikroppar mot PPRV enligt studenternas analyser. Detta tyder på att viruset är närvarande i den delen av landet. I södra och östra Tanzania, där det utfördes vaccinationer under 2013, visade SLU-studenternas resultat att 64,8 respektive 33,1 procent av djuren hade antikroppar. För att se om PPRV är aktivt närvarande även i de mer södra delarna av Tanzania tittade artikelförfattarna på unga djur under ett års ålder som inte var födda under vaccinationskampanjen. Ytterst få djur i studien är under två till tre månader gamla, som är den ålder då de maternella antikropparna försvinner. I den studerade gruppen djur under ett års ålder hade 17,3 procent antikroppar mot PPRV, vilket tyder på att viruset är cirkulerande i populationen.

FIGUR 3. *Provtagning av nossekret på get i Ngorongoro i norra Tanzania, utförd av två av artikelförfattarna.*

Planen var att studenterna också skulle göra en molekylärepidemiologisk studie, men problem med reagenser som fastnat i tullen och långvariga strömavbrott gjorde att det inte fanns tid till dessa analyser. Studien skulle påvisa eventuell närvaro av virus och via sekvensering bestämma vilken genetisk variant viruset tillhör.

Det finns fyra genetiska varianter av PPRV (I–IV) där alla fyra har något skild geografisk utbredning. Vid jämförelse av sekvenserna från tama och vilda idisslare skulle vi kunna avgöra om det är samma virus som smittar båda eller om det rör sig om två olika varianter. Om det är samma virusvariant hos båda hoppas vi via serologisk screening och molekylärepidemiologiska analyser kunna avgöra kritiska punkter för smitt- ➤

FIGUR 4. *Områden där tidigare provtagningar är gjorda (röd fyrkant) och område för planerad provtagning sommaren 2015 (blå punkt). Bildkälla: Google Maps*

➤ överföring. Arbetet med dessa analyser är nu pågående.

Under sommaren 2015 planerar vi nästa fältresa med två nya veterinärstudenter. Planen är då att ta prover på tama får och getter samt vilda små idisslare i södra Tanzania (se Figur 4) och analysera dem på samma sätt som de tidigare.

ORSAKAR STORT DJURLIDANDE

Peste des petits ruminants är en betydelsefull sjukdom socioekonomiskt sett, men det är viktigt att inte glömma bort att den också orsakar ett mycket stort lidande hos djuren som drabbas. Det är djur som har tillgång till ingen eller mycket begränsad djursjukvård. Med dessa anledningar och lärdomarna från utrotningen av boskapspest vill vi bidra till att denna fruktade virussjukdom utrotas genom att fylla i viktiga kunskapsluckor.

TACK

Tack till veterinärstudenterna Ida Herbe, Lovisa Levin och Nica Wachtmeister för all hjälp med provinsamling och analyser.

Referenser

1. Abubakar M, Jamal SM, Hussain M & Ali Q. Incidence of peste des petits ruminants (PPR) virus in sheep and goat as detected by immuno-capture ELISA (Ic ELISA). Small Ruminant Research, 2008, 75, 2, 256–259.
2. Baron M, Parida S & Oura C. Peste des petits ruminants: a suitable candidate for eradication? Vet Rec, 2011, 169, 1, 16–21.
3. Couacy-Hymann E, Bodjo S, Danho T et al. Early detection of viral excretion from experimentally infected goats with peste-des-petits ruminants virus. Prev Vet Med, 2007, 78, 1, 85–88.
4. Ezeibe M, Okoroafor O, Ngene A et al. Persistent detection of peste de petits ruminants antigen in the faeces of recovered goats. Trop Anim Health Prod, 2008, 40, 7, 517–519.
5. FAO. New programme plans to eradicate deadly livestock disease by 2030. Hämtad 16 januari 2015 från: www.fao.org/ag/againfo/programmes/en/empres/news_271014.html.
6. FAO. Supporting livelihoods and building resilience through peste des petits ruminants (PPR) and small ruminant diseases control. Animal Production and Health Position Paper, Rome, 2013.
7. Gargadennec L & Lalanne A. La peste des petits ruminants. Bull Serv Zoo AOF, 1942, 5, 15–21.
8. Gibbs E, Taylor W, Lawman M & Bryant J. Classification of peste des petits ruminants virus as the fourth member of the genus Morbillivirus. Intervirology, 1979, 11, 5, 268–274.
9. Hamdy FM & Dardiri AH. Response of white-tailed deer to infection with peste des petits ruminants virus. J Wild Dis, 1976, 12, 4, 516–522.
10. Munir M, Zohari S & Berg M. Epidemiology and distribution of peste des petits ruminants. Molecular Biology and Pathogenesis of peste des petits ruminants virus. Springer Verlag, 2013, 69–104.
11. Munir M, Zohari S & Berg M. Pathophysiology and clinical assessment of peste des petits ruminants. Molecular biology and pathogenesis of peste des petits ruminants virus. Springer Verlag, 2013, 33–48.
12. Shaila M, Purushothaman V, Bhavasar D et al. Peste des petits ruminants of sheep in India. Vet Rec, 1989, 125, 24, 602.

***EMELI TORSSON,** leg veterinär, doktorand, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, Sektionen för virologi, Box 7028, 750 07 Uppsala.
JONAS JOHANSSON WENSMAN, leg veterinär, VMD, SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper, Idisslarmedicin, Box 7054, 750 07 Uppsala.
MIKAEL BERG, professor, SLU, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, Sektionen för virologi, Box 7028, 750 07 Uppsala.

Fler än någonsin får cancer. Hjälp oss vända trenden!

Säg Nej till cancer på cancerfonden.se/nej

Reseberättelse

Ett kritiskt granskande besök i foderindustrin

Artikeln sammanfattar författarens intryck från ett studiebesök vid ett forskningscenter för hundfoder i England. Trots viss inledande skepsis mot företagets beskrivning av sin forskning, blev författaren positivt överraskad av vad hon såg.

REBECCA BERG leg veterinär, Diplomate ACVIM, ECVIM*

Hundar och katter har idag blivit familjemedlemmar. I takt med det har djurägare blivit mer pålästa och medvetna. De har många frågor om och krav på foders innehåll (restprodukter, avfall), produktionssätt och etik. Frågor uppstår ibland också om bakomliggande djurförsök. En del djurägare upplever att de bombarderas med reklam och muntliga rekommendationer om olika foder. Många känner en rädsla att bli manipulerade av foderföretag och ibland också av oss veterinärer som rekommenderar och säljer dessa produkter.

Dietfoders positiva effekter på ett flertal sjukdomar är bevisad sedan länge. Vi vet idag att för sjukdomar som diabetes mellitus, kronisk njursjukdom och urinsten spelar dieten lika stor, om inte större, roll än medicinsk behandling. Likaså är diverse dietfoders effekt i förebyggandet av ett flertal sjukdomar väl etablerad.

Många djurägare känner en rädsla att bli manipulerade av foderföretag och ibland också av veterinärer som rekommenderar vissa produkter.

SKEPSIS MOT FODERINDUSTRIN

Under de tio år jag arbetat på universitetsdjursjukhus och på specialistdjursjukhus blev veterinärerna frekvent uppvaktade av diverse foderföretag med syfte att välja just deras produkter. Jag kan personligen känna mig kluven mellan självklarheten att följa rekommendationer från vetenskapligt etablerade fakta och samtidigt inte låta bli att ifrågasätta foderindustrins metoder och syften.

Under utbildningar i både Europa och USA har jag jobbat nära prospektiva nutritionstudier med försöksdjur. En miljö där man för att uppnå den grad av vetenskapliga fakta som behövs för att ➤

Foto: Waltham

För att uppnå den grad av vetenskapliga fakta som behövs för att bli publicerad i medicinska tidskrifter med hög impact-faktor krävs bevis på molekylärnivå.

➤ bli publicerad i medicinska tidskrifter med hög impact-faktor behöver bevis på molekylärnivå. För att detta ska uppnås genomförs rutinmässigt forskning med djur som bland annat omfattar metaboliska burar och diverse operativa ingrepp som t ex induktion av intestinal ischemi via ocklusion av arteria mesenterica eller där pankreatit induceras via injektion av irritanter i ductus pancreaticus. Slutfasen vid dessa studier är ofta obduktion och histopatologi. När Royal Canin bjöd in mig för att som representant för SVF besöka Walthams forskningscenter i Leicestershire, England, var det därför med mycket nyfikenhet och en viss grad av skepsis jag tackade ja.

Foto: Waltham

De djur som används vid forskning hålls under goda levnadsförhållanden med stor fokus på mental stimulans, god miljö och omvårdnad.

WALTHAMS FORSKNINGSCENTER

Royal Canin ingår sedan juli 2002 i Mars Inc och Waltham är Mars forskningscentrum. Waltham bedriver alltså enbart forskning och har ingen egen foderproduktion.

Vi träffade både John Rawlings, globalt ansvarig för djurvälfärd och etik samt Penelope Morris, forskningschef på Waltham, som informerade om Walthams grundläggande forskningspolicy. Vi blev informerade om att mycket fokus läggs på etiska principer som följs genom en så kallad 3R-regel, vilken står för *refinement, replacement* och *reduction* (av djurförsök). I praktiken går detta ut på att i största möjliga omfattning ersätta djurförsök med alternativa metoder. Där studier med levande djur behövs används minsta möjliga antal djur för att uppnå statistiskt signifikanta data. De djur som används vid forskning hålls under goda levnadsförhållanden med stor fokus på mental stimulans, god miljö och omvårdnad. På Walthams forskningscenter finns ca 200 hundar och 350 katter. Alla bor i berikade miljöer och tas om hand av över 100 djurvårdare. Vid ca åtta års ålder adopteras djuren ut till fosterfamiljer.

Foto: Waltham

Försöksdjuren var inte instängda i burar och besökarna såg varken matsonder, metaboliska burar eller djur som genomgått operativa ingrepp.

INGA INVASIVA INGREPP

De senaste 50 åren har Waltham publicerat över 600 vetenskapliga artiklar men Waltham genomför, stödjer och sponsrar inte studier där djur skadas.

Här växte min skepsis. Hur kan ett multimiljondollarföretag som publicerat otaliga artiklar säga sig inte utföra invasiva ingrepp i forskningssyfte?

Vid rundvandring fick vi besöka både laboratorier, behandlingsrum, stallar och tränings-/motionsområden. Överallt där vi gick möttes vi av friska och pigga hundar som lekte, tränades och rastades löst på stora fält. Dessa försöksdjur var inte instängda i burar och vi såg varken matsonder, metaboliska burar eller djur som genomgått operativa ingrepp. Katterna hölls i kolonier i berikade kattrum.

Vi träffade diplomerade beteende- och nutritionsveterinärer som beskrev hur all data samlas in genom minimalt invasiva ingrepp. Som exempel nämndes endokapslar (kapslar som sväljs för att mäta diverse variabler från olika segment av mag- och tarmkanal och sedan samlas ur avföring) och hur olika parametrar mäts från saliv och avföring. Där mer data krävs för att samla fakta används i stället för försök med inducerade lesioner, naturliga modeller (dvs privata patienter

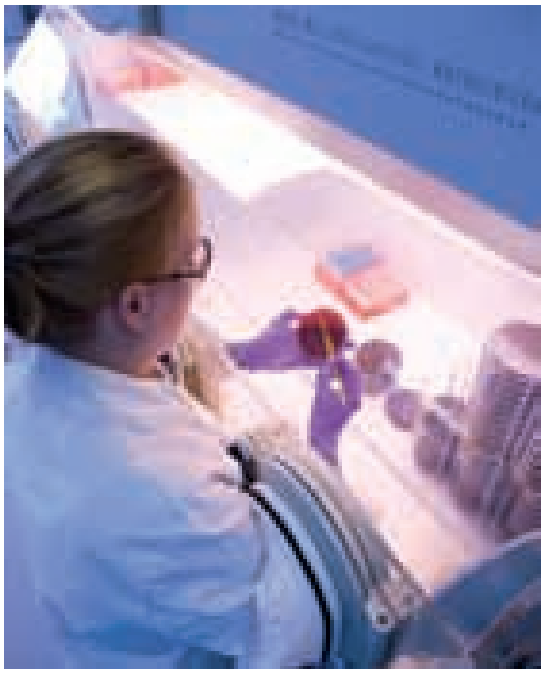

FOTO: WALTHAM

Veterinärmedicinsk forskning har utvecklats långt och mycket kan idag göras med minimalt invasiva metoder.

med olika sjukdomar). Detta utförs i samarbete med flera universitet och djursjukhus.

DJURVÄNLIG FORSKNINGSMODELL

Efter denna information och rundvandring var jag fortfarande skeptisk. Vad döljer sig bakom kulisserna? Vad var det vi inte fick se? Bedrivs forskning på annan ort?

Väl hemkommen från England genomförde jag en sökning på alla vetenskapliga artiklar som publicerats och sponsrats av Waltham under de senaste fem åren. Det var över 150 stycken. Vid genomgång av ”materials och methods” var det mest invasiva ingrepp jag kunde hitta perifer venpunktion.

När jag tog mig genom denna enorma mängd material insåg jag med ökad optimism hur långt veterinärmedicinsk forskning utvecklats, och hur mycket som idag kan göras med minimalt invasiva metoder samt med spontant sjuka djur.

Som veterinärer är vi tränade i ifrågasättande och kritisk granskning och det är viktigt att vi fortsätter göra så. Jag är medveten om hur Royal Canin, liksom andra foderföretag, emellanåt får negativ uppmärksamhet för diverse projekt. Mitt intryck vid denna studieresa var övervägande positivt. Jag hoppas att den djurvänliga forskningsmodell jag hade förmånen att se hos Royal Canin blir modell för djurfoderforskning världen över.

***REBECCA BERG** leg veterinär, Diplomate ACVIM, ECVIM, AniCura Regiondjursjukhuset Bagarmossen, Ljusnevägen 17, 128 48 Bagarmossen.

HIPRA

Laboratorios Hipra, S.A.
Avda. la Selva, 135
17170 Amer (Girona)
Spain

Tel (34) 972 43 06 60
Fax (34) 972 43 06 61
hipra@hipra.com
www.hipra.com

Eryseng Parvo är ett nytt centralt registrerat vaccin mot **rödsjuka** och **parvovirus** infektion hos svin. Tillgängligt i 50, 25 och 10 dos förpackningar.

** E. Rivera, A. Daggfeldt, S. Hu. Ginseng extract in aluminium hydroxide adjuvanted vaccines improves the antibody response of pigs to porcine parvovirus and Erysipelothrix rhusiopathiae. Vet. Immunol. Immunopathol. 91:19-27, 2003*

ATC VET-KOD QI09AL01 RECEPTBELAGT GODKÄND SPC 2014-07-08

Marknadsförs av
Nordvacc AB
Box 112, 129 22 Hägersten
Tel. 08-449 46 50
Fax 08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

NORDVACC

FVF

företagande veterinärers förening

Ordinarie föreningsstämma

med föreläsningar

Utbildning i sociala media.
Gerilla – reklam som når fram. Och in.
Pensioner för dig som företagare.

17–18 april 2015
lunch till lunch-möte
Arken Hotel & Art Garden Spa, Göteborg

Föreläsningar

Utbildning i sociala media
Kunskap att själv hantera, uppdatera, skapa engagemang och ha en dialog med sin målgrupp i olika sociala media-kanaler.
Malene Falk, PR- och sociala medier-konsult

Gerilla – reklam som når fram. Och in.
Gerillareklamen sprider sig själv. Vi får tips hur man utnyttjar sina tillgångar för att göra kampanjer som överraskar målgruppen.
Fredrik Olsson, Miami Guerrilla Agency

Pensioner för dig som företagare
Om du har långt kvar till pensionen är detta ett guldläge – det kan göra stor skillnad. Men även viktiga tips för dig som snart ska ta ut din pension.
Agneta Claesson, Pensionsmyndigheten

Anmälan görs senast den 12 mars 2015 om deltagande, om logi önskas och om du vill ha lunch fredag och/eller lördag till Johanna Habbe, johanna.habbe@spray.se eller 0707-969474.

Kursen är kostnadsfri för FVFs medlemmar men logi, 900 kronor inkl moms för enkelrum, står medlemmen själv för.

Våra huvudsponsorer är Swevet, Trofast och Agria.

Vill du stanna kvar till söndagen och njuta av detta fantastiska spa kan du boka paketet *Lilla Art Garden Spa*: Spa, 3 rätters-middag, övernattning och frukost.

Enkelrum kostar 1 890 kr och dubbelrum1 695 kr inkl moms per person.

Ordinarie föreningsstämma

Förmiddagen den 18 april

Motioner ska vara styrelsen tillhanda senast tre veckor innan föreningsstämman via någon av adresserna office@svf.se eller Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

Föredragningslista:

1. Val av ordförande på stämman
2. Anmälan av protokollförare
3. Godkännande av röstlängd
4. Val av två protokolljusterare, tillika rösträknare
5. Fråga om stämman utlysts i behörig ordning
6. Godkännande av föredragningslistan
7. Styrelsens redovisningshandlingar för det senaste räkenskapsåret
8. Revisorns berättelse
9. Beslut om fastställelse av balans- och resultaträkning
10. Beslut om dispositioner beträffande föreningens vinst eller förlust enligt den fastställda balansräkningen
11. Beslut om ansvarsfrihet för styrelsens ledamöter
12. Bestämmande av ersättning till styrelsens ledamöter, revisorn och valberedningens ledamöter
13. Val av styrelseledamöter och eventuell styrelsesuppleant
14. Val av revisor och revisorssuppleant
15. Verksamhetsberättelse från permanenta utskott
16. Tillsättande och/eller avslutande av permanenta utskott
17. Information om ekonomin nästkommande år
18. Verksamhetsplan för nästkommande år
19. Fastställande av medlemsavgifter
20. Val av valberedning om tre personer, sammankallande för två år, övriga för ett år
21. Behandling av inkomna motioner
22. Övriga ärenden som enligt lag kan förekomma på stämman
23. Stämmans avslutande

Supplement om hundar i vård och omsorg

Supplement 32 till Svensk Veterinärtidning är resultatet av ett unikt samarbetsprojekt där företrädare för humanmedicinen, veterinärmedicinen, intresseorganisationer, fackförbund och vetenskapliga institutioner har formulerat en vägledning för användning av hundar i vård och omsorg.

Bifogat detta nummer av Svensk Veterinärtidning finns ett supplement med råd om hur humansjukvården bör hantera hundar i vård och omsorg. Det kan tyckas omotiverat att ett sådant dokument distribueras till veterinärer, men många av rekommendationerna har direkt anknytning till veterinär verksamhet. Det är därför viktigt att även veterinärkåren är informerad om och insatt i detta ”One Health”-område.

Dokumentet är resultatet av ett unikt samarbetsprojekt som pågått under drygt två år, där företrädare för såväl humanmedicinen som veterinärmedicinen, intresseorganisationer, fackförbund och vetenskapliga institutioner har samverkat. Deltagarna i arbetsgruppen har kommit och ibland gått, men det slutliga dokumentet undertecknas av sju sammanslutningar: Svenska Läkaresällskapet, Svenska Barnläkarföreningen, Astma- och Allergiförbundet, Svenska Terapihundskolan, Kommunal, Uppsala universitet och Sveriges Veterinärförbund. Den 24 februari 2015 publicerade dessa organisationer vägledningsdokumentet på sina hemsidor.

PROFESSIONELL HUNDTERAPI

Ett stort antal studier visar att hundar har många positiva effekter på välbefinnande och tillfrisknande hos patienter i vård och omsorg. Som med alla behandlingsformer måste även hundterapi utföras på ett väl planerat och seriöst sätt för att få avsedd effekt. Såväl patienter, anhöriga, personal som hundar måste förberedas och hanteras så att positiva resultat uppnås och risker minimeras.

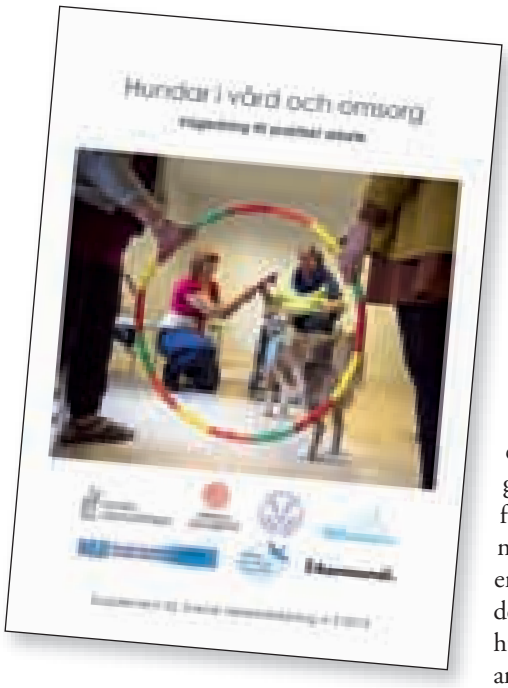

Socialstyrelsen i samverkan med Arbetsmiljöverket, Jordbruksverket, SVA och Folkhälsomyndigheten gav hösten 2014 ut en vägledning till gällande författningar när hundar används inom vård och omsorg (1).

För att ytterligare hjälpa vårdgivarna har i det nu publicerade dokumentet deltagande intresseorganisationer och expertorgan utarbetat en vägledning för viktiga delar av det praktiska arbetet kring hundar i vården. Tanken är att dokumentet ska vara ett komplement till myndigheternas författningssammanställning. Vägledningen är medvetet kortfattat skriven och kan inte ses som en fullständig kunskapskälla inom området. I kapitlet om smitta och smittspridning har gruppen inhämtat synpunkter från såväl intresseorganisationer som experter inom området, och formulerat en egen rekommendation som är praktiskt genomförbar. Trots de brister som kan finnas är det arbetsgruppens förhoppning att vägledningen ska användas som en första introduktion och ett stöd för de vårdgivare som vill börja använda hundar i sin verksamhet. Den kan också användas som en handbok för veterinärer som blir tillfrågade eller anlitade inom denna terapiform.

Referens

1. Socialstyrelsen. Hundar i vård och omsorg – Vägledning till gällande regelverk. Rapport, september 2014.

JOHAN BECK-FRIIS
ordförande i arbetsgruppen

Prenumerera på nyheter från Saco

Följ med i debatten och prenumerera på nyheter relevanta för dig som är akademiker. Saco ger ut nyhetsbrev via e-post inom olika sakpolitikområden ca två gånger per månad. Du kan också prenumerera på nyhetsbrev från Saco Studentråd och nyhetsbrev om EU, som kommer ut en gång i månaden. Dessutom skickas Chefsnyheterna, Sacos nyhetsbrev om chef- och ledarskap, ut varannan fredag.

Aktivera din prenumeration på www.saco.se/Nyheter--debatt/Prenumerera-pa-nyheter/

De vetenskapliga granskare som hjälper veterinärtidningen utgör kvalitetsstämpeln och grunden för trovärdigheten i tidningens granskade artiklar. Dessa referenter har flera viktiga uppgifter att ansvara för. De ska garantera en miniminivå på artiklarnas vetenskapliga standard, de ska fungera som rådgivare åt redaktionen och de ska hjälpa författarna att förbättra sina verk.

Under 1994 införde tidningen ett granskningsförfarande för sina vetenskapliga artiklar. Sedan dess har hundratals manus passerat granskarnas kritiska ögon. Så gott som alla texter har i slutänden blivit bättre än när de lämnades in, även om det ibland inneburit mycket jobb för de inblandade. Gentemot författarna är granskarna anonyma, men deras arbete i det tysta innebär att skribenterna får konstruktiva förslag till förbättringar, vilket kommer läsarna till godo.

Granskarna hjälper SVT att garantera en kompetent och rättvis bedömning av skribenternas texter, bidrar till att gallra bort undermåliga artiklar och hjälper författarna att förbättra andra. Vi vet att referenter lägger ner många timmars arbete på varje artikel och att de är hårt belastade, också därför att samma specialisters kunskaper efterfrågas av andra. Referenterna utför dessutom granskningen på ideell basis, med huvudmotiveringen att främja kunskapsutvecklingen inom svensk veterinärmedicin.

Efter önskemål från några av granskarna att inte namnges ens i detta sammanhang, gör tidningen inte så längre. Redaktionen vill istället framföra ett kollektivt tack till alla de experter som lämnat så värdefulla synpunkter på de vetenskapliga artiklarna under 2014.

JOHAN BECK-FRIIS
chefredaktör

VETA BOLAGET

Kommande kurser 2015

Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker	7-8 maj	**OBS! kort anm. tid**
Ny! Sårbehandling - en praktisk kurs med fallbeskr.	11-12 september	Anmäl senast 27/7
Grundl. Mjukdelskirurgi smådjur del 1 & 2	1-2/10 & 26-27/11	Anmäl senast 18/8
Anestesikurser - se hemsidan		

Mer information, anmälan och fler kurser, se hemsidan www.vetabolaget.se

Veterinärer ska inte anställas som djurvårdare

I början av året blossade en debatt upp om huruvida veterinärer bör ta jobb som djurvårdare för att få arbete och för att kompensera bristen på legitimerade djursjukskötare. AVF rekommenderar att har man veterinärlegitimation ska man anställas som veterinär och inget annat.

FRÅGA

Det råder brist på legitimerade djursjukskötare och ett överskott av veterinärer har jag förstått. Jag ser annonser och har även blivit erbjuden arbete som djursjukskötare. Vad gäller?

SVAR

Detta är ett dilemma. Det saknas tyvärr legitimerade djursjukskötare. Men du är legitimerad veterinär i allt du gör inom djurens hälso- och sjukvård.

När det gäller djurhälsopersonal har den tidigare titeln djursjukvårdare delats upp i omvårdnadsyrket djurvårdare (kallas ibland även veterinärassistent) och legitimationsyrket djursjukskötare. Man bör inte använda titeln djursjukvårdare längre eftersom det påminner om djursjukskötare som är ett legitimationsyrke.

Som veterinär har man en legitimation och med den följer vissa skyldigheter enligt lag. Veterinären kan aldrig frånsäga sig det ansvaret oavsett vad man arbetar som inom djursjukvården. Även om en veterinärkollega bett dig göra något är det du som ställs till ansvar om något händer. Du har en legitimation och anses därmed kapabel att ta ansvar och ha kunskap. Man kan som veterinär aldrig skylla på att man blivit tillsagd att göra en viss sak. Har man minsta tvekan eller undrar om det är ok måste man säga ifrån eller neka att göra det tillsagda. Din veterinärkollega (som om du arbetar som djurvårdare är din ”chef”) kan inte säga att han/hon tar på sig det fulla ansvaret. Som veterinär är man ansvarig för allt man gör.

Komplicerade ansvarsförhållanden

Självklart har alla rätt att söka vilket jobb man vill. Eftersom det råder en viss arbetslöshet kan det vara bra att ha ett jobb att gå till. Men som tidigare sagts: arbetar man inom djurens hälso- och sjukvård kan en veterinär inte frånsäga sig sin legitimation eller sitt veterinära ansvar.

Rent kontraktsmässigt är det viktigt att klargöra innehållet i tjänsten innan man påbörjar en anställning. När det gäller att arbeta som veterinär vet du vad det innebär, men när du ska vara ”djurvårdare”, vad menar arbetsgivaren då? Arbetsbeskrivningen bör dokumenteras skriftligt. Även andra veterinärer och övriga berörda på arbetsplatsen behöver bli införstådda med vilka dina arbetsuppgifter är i olika situationer. Det kan exempelvis uppstå missförstånd om man ena gången är djurvårdare och andra gången är veterinär när man träffar en djurägare.

Om arbetsuppgifterna inte är klarlagda kan det i värsta fall utnyttjas så att veterinären får göra allt på grund av sin legitimation. Därmed får man mer att göra än vad en djurvårdare normalt utför, utan att få kompensation för det. Om man som veterinär arbetar som djurvårdare bör det i lönediskussionen tas hänsyn till att man kan och får göra mer än en ”vanlig djurvårdare”. Tar du en ”blandanställning” är det viktigt att hålla reda på det yrkesmässiga ansvaret, innehållet i tjänsten och inte minst att bevaka att du får en lön som är baserad på din kompetens.

Det är AVFs bestämda uppfattning att har man veterinärlegitimation ska man anställas som veterinär och inget annat. Sedan kan arbetsuppgifterna variera. Gå gärna in på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se under rubriken Djur/Djurhälsopersonal. Där finns beskrivet vad som gäller enligt lag och förordningar.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

AVS ACTA VETERINARIA SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garant.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan **www.actavetscand.com**.

Campylobacter och salmonella vanliga i Europa 2013

En gemensam zoonosrapport för hela EU visar att campylobakterios var den vanligast rapporterade zoonosen under 2013, liksom under de senaste åren. Rapporten tas varje år fram av EFSA, den europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet, och ECDC, den gemensamma smittskyddsmyndigheten. Statistik har samlats in från 32 europeiska länder varav 28 medlemmar i EU.

Den vanligast rapporterade infektionen orsakad av en zoonos var campylobakterios. Antalet fall av infektion hos människa stannade 2013 på samma nivå som året innan, efter att tidigare ha ökat under flera år i rad. Förekomsten av smitta med *Campylobacter* fortsätter generellt att finnas i kycklingkött.

Totalt rapporterades 5 196 livsmedelsburna, inklusive vattenburna, utbrott inom EU 2013. Merparten av de livsmedelsburna utbrotten orsakades av salmonella, följt av virus och giftbildande bakterier. I 28,9 procent av alla fall kunde dock ingen tydlig orsak till infektionen identifieras. Ägg och äggprodukter men också fisk och fiskprodukter var viktiga källor till smitta vid utbrott som orsakades av livsmedel.

Foto: Nancie Kathini

Förekomsten av smitta med Campylobacter *fortsätter generellt att finnas i kycklingkött inom EU.*

Antalet människor som smittas med salmonella har minskat sedan 2009. Merparten av EUs medlemsstater nådde 2013 sitt mål att minska förekomsten av salmonellasmitta i livsmedel, inklusive kyckling. Däremot ökar fallen av smitta med listerios och VTEC till människa. I färdiglagad mat upptäcktes sällan *Listeria* ovanför de lagliga gränsvärden som satts upp. Förekomsten av *Yersinia* följer mönstret med en vikande europeisk trend. Smittämnet har framför allt rapporterats från fläskkött och livsmedel med fläsk.

Ny som chef

LÄGG GRUNDEN FÖR DITT LEDARSKAP

Saco bjuder in till inspirationsseminarium för dig som är ny i chefsrollen eller kanske på väg att bli chef. Seminariet är riktat bl a till SVF-medlemmar och kostnadsfritt för dessa.

Innehåll
Att vara ny i sin ledar- eller chefsroll är en spännande utmaning, men det innebär också att ställas inför nya situationer, krav och förväntningar att förhålla sig till och hantera.

Genom att vara medveten om och agera utifrån några grundläggande principer den första tiden kan du emellertid lägga en god grund för ditt framtida ledarskap.

Det här seminariet hjälper dig med de principerna.

- Hur ser du på dig själv och vad vill du åstadkomma som ledare?
- Skapa tydlighet och rätt förutsättningar för ditt ledarskap: inåt, uppåt, nedåt och utåt.
- Finn din inre kompass – värderingar, ambitioner, prestation, självkännedom, trygghet.
- Den nye ledarens viktigaste att-göra-lista – konkreta steg att börja med.

Seminarieledare
Lotta Fogel har lång och bred yrkes- och ledarerfarenheter från såväl näringsliv som offentlig förvaltning och har arbetat som verksamhets-, utbildnings- och projektledare samt utbildare, coach, verksamhetsutvecklare, kurator, teamutvecklare, grundskolelärare, processledare, konsult och egen företagare.

Lotta är examinerad lärare, beteendevetare, licensierad relationspedagog och certifierad coach. Dessutom är hon utbildad i UGL, Klart ledarskap samt certifierad handledare i Utvecklande Ledarskap av Försvarshögskolan.

Tid och plats
- 19 mars i Lund
- 15 april i Göteborg
- 6 maj i Umeå

KOSTNADSFRITT för SVF-medlem!

Läs mer och anmäl dig via:
www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/ under respektive datum

Frågor om anmälan och innehåll
Anmälan: Annika Sandberg, annika.sandberg@saco.se
Innehåll: Anna Kopparberg, anna.kopparberg@saco.se

Välkommen!

Efter decemberöverenskommelsen

Förslag att höja arbetsgivar-avgifterna för unga kvarstår

Efter förra årets "decemberöverenskommelse" avblåstes nyvalet. Regeringen kan därigenom genomföra sina planer på höjda arbetsgivaravgifter för unga. Företagarna anser att detta är en olycklig utveckling då höjd arbetsgivaravgift slår hårt mot småföretagen.

I en tidigare krönika beskrev jag en del av konsekvenserna av det parlamentariska läget med ett stundande extra val som följd. Knappt hade bläcket torkat förrän våra politiker – rätt eller fel – enades i form av den så kallade decemberöverenskommelsen med följden att valkampanjerna avblåstes.

Överenskommelsen bygger i huvudsak på att en minoritetsregering ska kunna få igenom sin budget och att den statsministerkandidat som representerar den största partikonstellationen släpps fram vid en omröstning i riksdagen om talmannens förslag. Det sker genom att övriga partier som står bakom överenskommelsen lägger ned sina röster.

OLYCKLIG HÖJNING AV ARBETSGIVARAVGIFTEN

Konsekvenserna av decemberöverenskommelsen innebär bland annat att regeringen nu gett besked om att en initial sänkning av arbetsgivaravgiften för unga ska genomföras den 27 januari 2015, för att därefter höjas långsiktigt. Åtgärden får bedömas som olycklig då arbetsgivaravgiften är en viktig faktor för att ungdomar och unga vuxna fortsatt ska ska kunna anställas. För många företagare bedöms en höjning av arbetsgivaravgiften innebära mer än en halvering av vinsten.

Som tidigare framhållits på denna plats vinner alla på ett framgångsrikt företagande och framgångsrika företagare. Det är i de små företagen som ryggraden, tillväxten och stabiliteten i ekonomin finns. De små företagen sysselsätter betydligt fler än både storföretagen och den offentliga sektorn. De riktiga, varaktiga jobben skapas av företagsamma människor som tar risker, som anställer och som via skattesedeln bidrar till det gemensamma. Småföretagen är den svenska ekonomins tillväxtmotor. Under de senaste 20 åren har fyra av fem jobb i den privata sektorn skapats i små företag. Det är de små företagen som axlar ansvaret och skapar jobb. Här finns den optimism, drivkraft och potential som för Sverige framåt. Något som våra nyvalda beslutsfattare förhoppningsvis inser och verkar efter.

FOTO: FÖRETAGARNA

De riktiga, varaktiga jobben skapas av företagsamma människor som tar risker, som anställer och som bidrar till det gemensamma, menar Företagarna. Bild av Årets Unga Företagare 2014 tillsammans med närings- och innovationsminister Mikael Damberg.

LARS NORDFORS
chef Företagarnas juridiska rådgivning Företagarna

Veterinärer bör anställas som veterinärer

Med anledning av en platsannons i SVT 2/15, där veterinärer erbjuds att arbeta som en legitimerad djursjukskötare, vill veterinärförbundets styrelse lämna följande kommentar.

insänt

ANSVARET FÖLJER MED VETERINÄRLEGITIMATIONEN

En veterinär arbetar alltid med eget ansvar under sin veterinärlegitimation, oavsett anställningsform. Ansvaret följer med veterinärlegitimationen, inte med tjänsten.

Veterinärer har en mycket bred kompetens och ett stort arbetsområde. Veterinärernas yrkesutövning på en klinik eller ett djursjukhus kan, om arbetsgivare och arbetstagare bestämmer så, överlappa djursjukskötarens i mycket stor utsträckning. Vilka arbetsuppgifter man låter omfattas av anställningen och hur man väljer att formulera arbetsbeskrivningen ligger därför i hög grad i överenskommelsen mellan arbetsgivare och arbetstagare. Veterinären är dock fortfarande veterinär, med det ansvar och de skyldigheter som följer legitimationen.

Foto: M Volm

En veterinär arbetar alltid med eget ansvar under sin veterinärlegitimation, oavsett anställningsform.

SKYDDAD YRKESTITEL

Legitimerad djursjukskötare är en skyddad yrkestitel och får inte användas av person som inte innehar en sådan legitimation. Titeln är förknippad med en omvårdande yrkesprofil, men som nämnts

Specialanpassade ortoser efter er avgjutning med möjlighet till kontrollerat rörelseomfång.

Komplement till traditionell gips vid bl.a. böjsenaskada. Ger stor flexibilitet.

Möjlighet att inspektera benet och aktivt undvika trycksår. Ändring av funktion gällande rörelseomfång och önskat rigidläge i led. Möjlighet till belastning av ben vilket är en fördel i läkeprocess och kontrollerad rehabilitering.

www.scandiop.se

Scandi orthopedic

kan veterinären – om han eller hon har kompetens för det – utföra i stort sett samtliga dessa arbetsuppgifter i sin yrkesutövning som veterinär. Att annonsera efter eller använda en titel som mer appellerar på djursjukskötaren än på veterinären – även om det inte är olagligt om det görs på ett sätt så att det inte är förväxlingsbart – gör ansvar och skyldigheter otydliga för dem som söker tjänsten och för dem som kommer i kontakt med tjänsten när den är tillsatt.

Sedan införandet av legitimation för djursjukskötare har branschen kämpat för att finna yrkesgruppernas roller, såväl de legitimerade som de utan legitimation. Här är det veterinärförbundets mening att man har kommit en bit på väg. Att använda den nu aktuella terminologin riskerar att stagnera eller reversera utvecklingen. Det kan också bidra till en ökad förvirring på kliniker och djursjukhus om yrkesroller och deras förhållande till varandra.

VETERINÄRFÖRBUNDETS ÅSIKT

Ur både ett arbetsrättsligt perspektiv och för att det är det lämpliga för individerna och för branschens utveckling, är det Sveriges Veterinärförbunds bestämda åsikt att veterinärer bör anställas som veterinärer, avlönas som veterinärer och omfattas av veterinärförbundets kollektivavtal.

För SVFs styrelse
ANDERS FORSLID, *tf ordförande*

noterat

Vetenskaplig SLU-studie om suggfixering

SLU ska genomföra en vetenskaplig studie där 100 suggor fixeras i tre dagar vid grisning, uppgav Sveriges Radio Kaliber den 1 februari. Försöket är tänkt att pågå i två år och ska leda till en vetenskaplig rapport.

FOTO: ARTURO APARICIO

SLU ska nu objektivt undersöka hur fixering av suggor påverkar smågrisdödligheten.

– Syftet med projektet är att få fram objektiva siffror på smågrisdödligheten i två olika system i samband med grisning, säger Anne-Charlotte Olsson, som är försöksledare vid SLU till Kaliber. 200 suggor ska vara med i studien. 100 ska fixeras vid grisning och den andra hälften ska inte fixeras för att se vilka skillnaderna blir. SLU har ansökt om tillstånd att bedriva djurförsök eftersom fixering av suggor strider mot svensk djurskyddslag.

Svenska Pigs "Djuromsorgsprogram" för gris, där fixering har testats under ett år, kritiseras av bland andra Bo Algers vid SLU i Skara i radioprogrammet. Även Anne-Charlotte Olsson är kritisk.

– De tittar i ett antal besättningar och jämför med historiska siffror. Och det finns ingen möjlighet att publicera sådana siffror internationellt. Det är ingen vetenskaplig undersökning, säger hon till Kaliber.

Nominera ordförandekandidater till SVF och SVS senast 31 mars

Veterinärförbundets fullmäktigemöte (FM) äger rum i Stockholm den 1–2 juni. Vid mötet ska en ny ordinarie ordförande väljas för såväl Sveriges Veterinärförbund som för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap. Valen är fyllnadsval från FM 2015 till FM 2016, då båda ordförandeposterna blir vakanta till vårens möte.

Alla medlemmar i veterinärförbundet har nu möjlighet att nominera ordförandekandidater till såväl SVF som SVS. *Sista nomineringsdag är den 31 mars*, vilket gäller nomineringar från såväl medlemmar som fullmäktigedelegater.

Nomineringar ska mailas till kansli@svf.se. Varje nominering måste innehålla uppgift om vilken post som avses, liksom namn och kontaktuppgifter till både den som nominerar och den som nomineras. Den nominerade ska också skicka in ett konfirmerande mail till SVF-kansliet på adressen kansli@svf.se

Ytterligare frågor kring nomineringsprocessen besvaras av SVFs kanslichef Per Carlsson, tel 08-545 558 20.

Nya införselregler för sällskapsdjur

Från den 29 december 2014 är det inte längre möjligt att få tillstånd att föra in hundar, katter eller illrar under tre månaders ålder till Sverige. Anledningen är att EU-kommissionen uppmanat alla länder i EU att se över reglerna, meddelade Jordbruksverket i slutet av förra året.

I EU-lagstiftningen om införsel av sällskapsdjur står det att länderna i EU får välja att tillåta införsel av ovaccinerade hundar, katter och illrar. Sverige tillät införsel från rabiesfria länder både i och utanför EU. Men i november 2014 kom ett meddelande från kommissionen att länderna inte längre får välja att bara släppa in ovaccinerade djur från rabiesfria länder. Antingen måste länderna släppa in djur från alla EU-länder eller inga djur alls.

Införsel av djur utan rabiesvaccination från länder där det finns rabies medför en ökad smittrisk och därför valde Jordbruksverket att upphöra med tillstånden. De ändringar som infördes den 29 december var att inga tillstånd utfärdas för införsel av djur yngre än tre månader, att rabiesvaccination får ske tidigast vid tolv veckors ålder, att enbart nya EU-pass får utfärdas och att en ny version av det veterinärintyg som krävs för att resa in i EU med hundar, katter och illrar från ett land utanför EU införs. Dessutom infördes nya formulär för djurägareförsäkran, särskilda villkor för djur som måste resa ensamma och med ombud och ytterligare ett antal mindre förändringar i regelverket. En fullständig förteckning över gällande införselvillkor finns på www.jordbruksverket.se.

Från den 29 december 2014 är det inte längre lagligt möjligt att föra in hundar under tre månaders ålder till Sverige.

Foto: Carlos Estrada

En rådgivare du kan lita på

PTK Rådgivningstjänst ger oberoende rådgivning och hjälper dig som är ITP-försäkrad och medlem i veterinärförbundet att anpassa din tjänstepension till egna behov. Din arbetsgivare betalar in pengar till din tjänstepension ITP varje månad. Du kan själv påverka hur pengarna ska användas.

Rådgivningstjänsten är kostnadsfri och PTKs lojalitet är endast begränsad till de förbundsmedlemmar som använder tjänsten. PTK säljer inga försäkringar och får ingen provision, oavsett vad du väljer. PTKs uppgift är helt enkelt att hjälpa dig att fatta kloka beslut utifrån din ekonomi, din familjesituation och dina önskemål.

Vi rekommenderar och du bestämmer – inget sker automatiskt.

Gå in på PTK Rådgivingstjänst redan idag:
https://secure.radgivningstjanst.se/

Ansvarsärende

Analyserade inte bortopererad fettknöl

Två djurägare anmälde veterinären NN för felbehandling av deras nioåriga hanhund. Veterinär NN besvarade trots påminnelse inte anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARNAS ANFÖRANDE

Den 2 maj diagnostiserade veterinär NN en fettknöl i låret på djurägarnas hund. Blodprov togs för att avgöra om hunden tålde narkos och tid för operation bokades till den 9 maj.

NN opererade hunden den 9 maj då fettknölen togs bort. Vid samma tillfälle togs tandsten och hunden vaccinerades. NN uttryckte att operationen varit lyckad och att alla värden var bra. När ägarna hämtade hunden var huden ojämn där knölen suttit men de fick förklaringen att det skulle dra sig rätt och bli ett fint ärr.

Djurägarna återkom till NNs djurklinik den 23 maj då knölen vid ärret blivit större och lymfkörtlarna svullnat. Hunden fick stanna för biopsi av lymfkörteln och ägarna fick hämta den senare samma dag. Någon smärtlindring eller antibiotika sattes inte in förrän den 29 maj då djurägarna själva tog kontakt. Den 31 maj meddelade en annan veterinär vid kliniken att hunden hade spridd mastcellscancer och att endast palliativ vård var aktuellt. Ägarna hörde inte något från djurkliniken eller veterinär NN efter detta.

Hunden avlivades den 5 juni till följd av mastcellscancern.

Djurägarna ifrågasätter veterinär NNs diagnos, varför fettknölen inte analyserades innan kirurgiskt ingrepp utfördes och varför knölen inte skickades på analys efter den första operationen. De har även efterfrågat vilka slutsatser djurkliniken dragit av det skedda och vilka förändrade rutiner det medförde hos kliniken. Ägarna har efterfrågat riktlinjer om förfarandet kring borttagning av hudtumörer och starkt ifrågasatt den etiska och ”mjuka” hanteringen från djurkliniken. De undrar varför någon kontakt inte togs från NNs eller klinikens sida och varför ingen uppföljning eller ursäkt framförts. De bad kliniken förklara/kommentera detta och veterinär NN återkom i brev drygt nio månader senare och medgav att ärendet inte hanterats på ett bra sätt av henne och heller inte i enlighet med klinikens policy.

NN erbjöd/föreslog inte provtagning varken före eller efter operationen. NN var enligt ägarna genom sitt förfarande likgiltig för följderna av sitt handlande vilket får betraktas som uppsåtligt och ett ej ursäktligt agerande från NNs sida.

VETERINÄRENS ANFÖRANDE

Veterinär NN avstod, trots påminnelse, från möjligheten att yttra sig i ärendet.

JORDBRUKSVERKETS YTTRANDE

Jordbruksverket överlät den veterinärmedicinska bedömningen åt ansvarsnämnden avseende veterinären NN.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Ansvarsnämnden konstaterade att veterinär NNs uppfattning var att den knöl som upptäcktes på hundens lår var ett lipom, dvs en fettknöl. NN skickade dock inte fettknölen för analys eller förvissade sig i övrigt om att det verkligen var fråga om en sådan knöl. Tvärtom har hon enligt uppgift avrått från provtagning. Genom detta agerande har NN varit försumlig och försumligheten var enligt ansvarsnämnden så allvarlig att hon tilldelades en disciplinpåföljd i form av en erinran.

JOHAN BECK-FRIIS

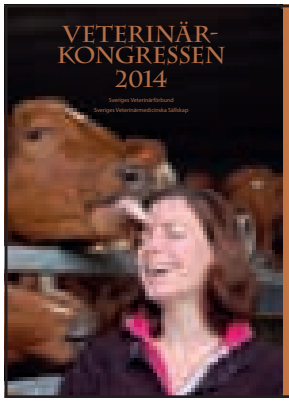

Kompendium VETERINÄRKONGRESSEN 2014

Kompendium med föredrag från 2014 års Veterinärkongress kan laddas ner gratis för medlemmar i veterinärförbundet från www.svf.se under länken Veterinärkongressen.

Pappersversionen av kompendiet kostar 600 kronor (inkl moms och porto). Beställning sker vid insättning på Sveriges Veterinärförbunds plusgiro 83 80-8 eller bankgiro 530-5222. Ange på talongen ”Kompendium 2014”.

Beställning kan även ske per telefon 08-545 558 20 eller per e-post office@svf.se mot faktura.

Ansvarsärende

Tog bort mjälte utan djurägarmedgivande

En djurägare anmälde veterinärerna XX och YY, som vid tidpunkten för anmälan hade särskilt tillstånd att utöva veterinäryrket, för felbehandling av sin hanhund. Båda veterinärerna bestred anmälan.

ansvarsärende

DJURÄGARENS ANFÖRANDE

Djurägarens hund kom till djursjukhuset på kvällen den 31 januari efter att ha blivit remitterad från en närbelägen djurklinik. Hunden hade under dagen varit märkbart dämpad i sitt allmäntillstånd och visat tecken på smärta. Vid röntgen upptäckte man att hunden hade fri vätska i buken och den remitterades därför till djursjukhuset. Hunden hade kastrerats tre veckor tidigare och mått mycket bra så ägaren hade ingen anledning att misstänka att det fanns ett samband mellan hundens tillstånd och kastrationen.

På djursjukhuset tog veterinär XX emot hunden och gjorde ett ultraljud som visade att den hade fri vätska i buken. Veterinären beslutade att göra en provlaparatomi för att utreda vad som var problemet. XX ringde till djurägaren efter operationen vid 23-tiden på kvällen och talade om att hon avlägsnat 1,1 liter fritt blod ur buken. Enligt XX var orsaken ett kärl som inte ligerats korrekt vid kastrationen. XX hade även avlägsnat mjälten, en tumör på denna och en tumör på levern. Hunden hade vaknat och mådde efter omständigheterna väl. Dagen efter ringde veterinär YY på eftermiddagen och informerade om att hunden varit relativt pigg på morgonen men sedan försämrats och att man skulle avvakta och se hur det utvecklades. Morgonen den 2 februari ringde YY igen och sa att hunden fått problem med arytmier och var kraftigt försämrad. YY rekommenderade avlivning. Ägaren åkte tillsammans med hundens uppfödare till djursjukhuset för att vara med under avlivningen. När de kom dit blev de mycket förvånade över att hunden kom travande mot dem. De hade ett långt samtal med YY och fick veta att hunden hade kraftig anemi, problem med arytmier och syresättningen. Hunden hade ett blod(hematokrit)värde mellan 20–30 procent men hade inte fått något blod. Enligt YY låg den rekommenderade gränsen för transfusion på 19 procent och det förelåg en stor risk för att hunden skulle hamna i chock om den fick blod. Ägaren och uppfödaren tyckte inte att hunden var så dålig som YY beskrev den. Tvärtom var den mycket pigg med tanke på den stora operation den genomgått ett dygn tidigare. Ägaren beslutade sig att ge hunden ytterligare ett dygn för att få en chans att förbättras. Hon upplevde att YY gav ett osäkert intryck och inte verkade säker på sin bedömning.

Samma kväll ringde YY och talade om att det tillstött komplikationer. Hunden hade fått ytterligare problem med arytmier, ödem i buken och kunde inte koncentrera urinen. Veterinär YY bedömde att hunden hade en njurskada. Hunden avlivades på kvällen.

Djurägaren lät några utomstående veterinärer gå igenom hundens journal för att få veta om behandlingen hade varit korrekt. Samtliga veterinärer hade anmärkningar på den behandling hunden fått.

Ägaren anser att XX skulle kontaktat henne innan mjälten avlägsnades. Hon är frågande till att man kan avlägsna organ utan att först ha fått tillstånd av ägaren till djuret. Hon undrar om mjälten borde varit kvar och att en eventuell tumör borde opererats bort vid ett senare tillfälle när hunden återhämtat sig. Enligt XX var en tumör på mjälten sprickfärdig men dessa tumörer kan bli väldigt stora och det är svårt att avgöra om/när de kommer att spricka. De tumörer som XX fann syntes inte på de röntgenbilder som tagits och ägaren vet därför inte om det ens fanns några tumörer. Hon anser att XX skulle upplyst henne om vikten av att låta analysera tumören, vilket hon tackade nej till vid förfrågan.

Djurägaren är vidare frågande till om YYs agerande att inte ge hunden blod var korrekt trots att hundens blodvärde fortsatte att sjunka. Hon undrar om det är förenligt med god djursjukvård att neka en hund blod och om hunden skulle ha remitterats vidare. Ägaren är även frågande till om doseringen av Voluven var korrekt. YY ansåg att hundens arytmier var ett tecken på dess höga laktatvärde men de veterinärer som läst hundens journal anser samtliga att det var troligt att arytmierna berodde på hundens stora blodförlust.

Enligt journalen fick inte hunden gå ut och uträtta sina behov under sex timmar vilket ägaren anser var orsaken till att den senare kissade inne. Det framgår även av journalen att hunden var pigg på morgonpromenaden den 2 februari men ändå ansåg YY att den var sämre och borde avlivas.

VETERINÄR XXs ANFÖRANDE

Djurägaren kom oanmäld in till djursjukhuset med hunden på kvällen den 31 januari. Hundägaren var mycket orolig för sin hund som varit dämpad under dagen och visat tecken på smärta från buken. Hunden hade tidigare varit på en närliggande djurklinik och djurägaren hade rekommenderats att uppsöka ett djursjukhus för vidare undersökning.

Hunden var vid ankomsten mycket dämpad, gick själv men lade sig så fort den gavs möjlighet, slemhinnorna var bleka och klibbiga men hade normal kapillär återfyllnadstid (CRT). Hjärtfrekvensen var något snabb (110 slag/minut) men jämn och var synkroniserad med pulsen som dock var något svag. Hunden visade tydlig smärta vid bukpalpation men inga resistenser kunde palperas. Den hade något överhull men bedömdes vara i god kondition i övrigt.

Hunden hade fri vätska i buken och XX informerade om att det krävdes en buköppning för att ta reda på var vätskan kom ifrån och för att bedöma fortsatta åtgärder. XX informerade om att det fanns risk för tumörer i bukhålan som orsak till den fria vätskan. Djurägaren sa att hunden definitivt skulle ges en chans och ville göra en buköppning. De kom överens om att XX skulle vidta åtgärder om det fanns någon möjlighet, annars skulle hunden få somna in på operationsbordet.

Vid buköppningen fanns rikligt med fritt blod i buken, totalt 1,1 liter blod sögs ut för att möjliggöra inspektion av organen. Den enda blödning XX hittade var från vänster sidas a testis orsakat av en ligaturglidning från kastrationen. XX ligerade artären och det slutade att fylla på med blod. XX kontrollerade övriga bukorgan och i hela mjälten fanns multipla tumörer från 0,5–4 cm i diameter varför mjälten exstirperades. Hon hittade även en mindre tumör i leverns högra mediala lob som hon valde att ta bort.

Efter operationen ringde XX upp djurägaren och berättade vad hon hittat och vilka åtgärder som vidtagits. XX meddelade att hunden vaknat ur narkosen och bedömdes förvånansvärt stabil med tanke på dess tillstånd innan operationen och de fynd som gjordes under operationen. Hon frågade djurägaren om tumörerna skulle skickas för analys, vilket djurägaren avböjde.

XX såg ingen anledning till att kontakta djurägaren innan mjälten och tumörerna avlägsnades då de kommit överens om att utföra de åtgärder som var nödvändiga för att rädda hunden. Orsaken till att ta bort mjälten var att den var mycket skör och att en av tumörerna endast täcktes av en tunn hinna och bedömdes kunna spricka när som helst. Ett alternativ hade varit att bara ta bort en del av mjälten, men då hela mjälten var ansatt av tumörer fanns det ingen möjlighet att lägga ett snitt utan att skära i någon av tumörerna. Hade XX trott att en ruptur inte var en överhängande fara hade hon valt att ta bort mjälten vid ett senare tillfälle.

Det är inte alltid tumörer kan ses på röntgen då dessa har en mjukdelstäthet och därför kan vara svåra att urskilja. Hunden hade dessutom mycket fri vätska i buken vilket gjorde det svårare att bedöma organen. XX insisterar på analys av tumörer i de fall hon anser det är viktigt för patientens behandling, vilket det inte var i det här fallet.

VETERINÄR YYs ANFÖRANDE

YY arbetade den aktuella tidpunkten som tf veterinär med klinikchefen som bakjour. YY hade upprepade kontakter med klinikchefen under hundens behandling.

Hunden kom in akut på remiss till djursjukhuset på kvällen den 31 januari. YYs kollega XX opererade hunden och 1,1 liter fritt blod påträffades i buken och mjälten exstirperades.

När YY träffade hunden den 1 februari befann den sig i chock och allmäntillståndet var kraftigt nedsatt. Slemhinnorna var mycket klibbiga, gråvita och det var inte möjligt att bedöma CRT. Hunden var kraftigt takykard (HF ca 200/minut), cor synkron med en svag femurpuls. YY satte in chockbehandling med Ringeracetat och Voluven 150 ml initialt som bolus, blodprov för analys av syra-bas togs och hunden sattes på syrgas. Blodprovssvaret på syra-bas visade ➤

noterat

Svensk salmonellakontroll fungerar

I en nyligen publicerad vetenskaplig artikel från Statens Serum Institut i Danmark presenteras mätningar av förekomsten av salmonellasmitta som gjorts på blodprover från befolkningen i 13 olika EU-länder. Resultaten visar att den lägsta seroincidensen förekom i de nordiska länderna, och den var allra lägst i Sverige. Länder med höga nivåer var exempelvis Spanien, Polen, Rumänien och Frankrike. En mellangrupp utgjordes av Nederländerna, England, Österrike och Irland.

För att utvärdera studien har man jämfört resultaten med andra källor. Man kunde då visa att seroincidensen i undersökta länder stämde väl överens med risken för svenskar att insjukna i salmonella i samband med besök i dessa länder. Mängden antikroppar överensstämde också väl med förekomsten av salmonella hos värphöns, slaktkyckling och gris i respektive land. Intressant nog fanns däremot inget samband alls mellan seroincidens och den officiella salmonellastatistiken för människor i de olika länderna.

Mängden salmonellaantikroppar hos människor överensstämde väl med förekomsten av salmonella hos värphöns, slaktkyckling och gris i respektive land.

– De nya data som redovisas i artikeln ger alltså klart besked att de svenska kontrollåtgärderna inom foderindustrin, animalieproduktionen och livsmedelsindustrin, som näringen i samarbete med myndigheterna ansvarar för, haft önskvärd effekt att skydda befolkningen mot salmonellasmitta, säger epidemiolog Elina Lahti, SVA, i ett pressmeddelande den 4 februari.

laktat 6,4 mmol/l och hematokrit 28 procent. YY bedömde tillsammans med sin bakjour att hematokrit 28 procent inte indikerade en blodtransfusion men bedömde det som prognostiskt mycket dåligt med ett laktatvärde på 6,4 mmol/l. YY kontaktade djurägaren och talade om att hon satt in chockterapi men att prognosen var avvaktande och det var osäkert om hunden skulle klara sig.

Hunden svarade snabbt och bra på behandlingen och blev allt piggare under dagen. Morgonen därpå hade en klinisk försämring skett. Vid undersökningen uppmärksammade YY arytmier, subkutant ödem ventralt, hundens slemhinnor var rosaröda och klibbiga, CRT 0,5 s. Hjärtfrekvensen var 160/minut men ökade i perioder (inte sammanfallande med andning) då pulsdeficit uppstod, i övrigt välfylld femurpuls. YY bedömde att det kunde bero på det höga laktatvärde som uppmättes föregående morgon. Det höga värdet kunde ha lett till skador på bland annat hjärtat. YY kontaktade djurägaren och redogjorde för hundens situation och att komplikation tillstött med hjärtarytmi och ödem under huden på magen. YY sade att hon inte kunde utesluta en permanent skada på hjärtat. Hon rekommenderade inte avlivning men lade fram flera aspekter för djurägaren att ta ställning till.

Djurägaren med familj kom för att träffa hunden och, som YY förstod saken, vara med på avlivningen. Djurägaren sa att man bestämt sig för avlivning. Hundens uppfödare var med och ställde frågor som YY besvarade väldigt kort med tanke på situationen med en uppriven djurägare. YY vill påtala att hon inte sagt att det förelåg en stor risk för chock vid blodtransfusion och att djurägaren missuppfattat hennes förklaring om syresättningen.

Djurägaren sa flera gånger att man bestämt sig för avlivning, vilket uppfödaren ifrågasatte. YY berättade hur avlivningen brukar gå till och lämnade sedan rummet. Efter cirka en timme kontaktade djurägaren henne och tyckte att hunden var mycket piggare. Djurägaren var inte längre säker på sitt beslut om avlivning utan beslutade att ge hunden ett dygn till för att se om den blev bättre. På vägen tillbaka till avdelningen kissade hunden en ansenlig mängd mycket utspädd urin.

Hunden sattes på dropp med Ringeracetat men det ventrala ödemet ökade och den fick därför endast Voluven 150 ml och sedan långsamt Ringeracetat. Nya blodprov visade på fortsatt stabil hematokrit, normalt laktat, hypoproteinemi, hypoalbuminemi och hypernatremi. YY diskuterade igen hunden med sin bakjour och berättade att den uppfattades av sköterskorna som tydligt törstig och kissade utspädd urin. Det tillsammans med hypernatremin gjorde att man inte kunde utesluta att även njurarna tagit skada. YY fick rådet att kontakta djurägaren och rekommendera avlivning.

YY berättade för djurägaren om hundens tillstånd, och djurägaren ansåg det då inte rimligt att fortsätta behandlingen.

JORDBRUKSVERKETS YTTRANDE

Jordbruksverket överlät den veterinärmedicinska bedömningen åt ansvarsnämnden avseende veterinärerna XX och YY.

ANSVARSNÄMNDENS BEDÖMNING

Det hade visserligen varit önskvärt om veterinär XX hade kontaktat djurägaren innan mjälten och tumören på levern opererades bort. Utifrån rådande omständigheter kan det dock inte anses försumligt att så inte skedde.

När det gäller veterinär YY har djurägaren bland annat invänt mot att hunden inte fick någon blodtransfusion. Det kan dock inte anses felaktigt i ett fall som detta med ett hematokritvärde på 20 procent. Hunden har också fått blodersättningsmedel. När det gäller doseringen av Voluven konstaterar ansvarsnämnden att journalen innehåller en felskrivning. Av YYs uppgifter, som stöds av löptexten i journalen, framgår att hunden under dygnet den 1 februari endast fick 150 ml Voluven vid tre tillfällen, vilket är helt korrekt.

Sammantaget fann ansvarsnämnden att varken veterinär XX eller veterinär YY kan lastas för den tragiska utgången och att det inte finns anledning att rikta någon kritik mot dem. Anmälan föranledde därmed inte någon disciplinpåföljd.

JOHAN BECK-FRIIS

noterat

Djurfrågorna del av nya Näringsdepartementet

Från den 1 januari finns det nya Näringsdepartementet, meddelade regeringen den 2 januari. Det nya Näringsdepartementet blir enligt regeringen navet i arbetet för att skapa hållbar tillväxt i hela landet.

– Genom denna organisation samlar vi frågor tätt kopplade till varandra och jag är övertygad om att vi får många synergieffekter. Nu ska vi på departementet tillsammans forma och utveckla arbetet. Det är en process som jag verkligen ser fram emot, säger närings- och innovationsminister Mikael Damberg.

FOTO: REGERINGSKANSLIET

Sven-Erik Bucht får behålla titeln landsbygdsminister men djurfrågorna hamnar under avdelningen för näringsliv och villkor.

Departementet får en helt ny organisation indelat i fyra avdelningar: bostäder och transporter, hållbar tillväxt, innovation och statliga bolag samt näringsliv och villkor. Djurfrågorna hamnar något långsökt under avdelningen för näringsliv och villkor i enheten för djur och livsmedel. Mikael Damberg pekar på att landsbygdsfrågorna är en viktig del i regeringens tillväxtstrategi och Sven-Erik Bucht får behålla titeln landsbygdsminister, som ansvarig för dessa frågor.

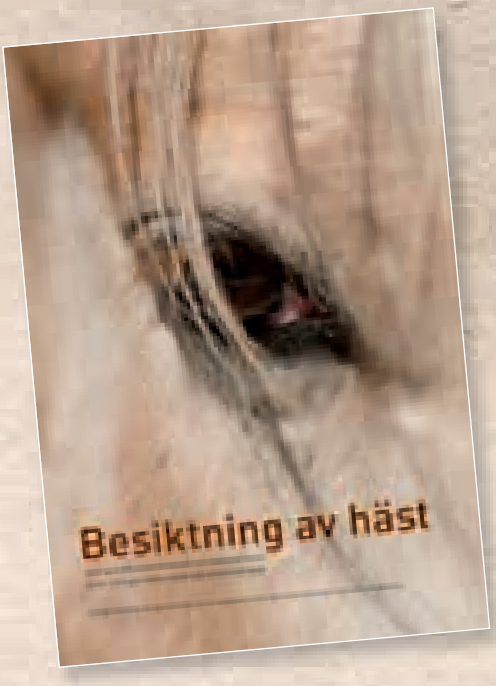

Besiktning av häst

Den första svenska besiktningsmanualen för häst har tillkommit som ett initiativärende inom Hästsektionen vid Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap. Innehållet är skrivet av erfarna hästveterinärer som delar med sig av sina kunskaper och personliga erfarenheter i ämnet besiktning. Boken gör inte anspråk på att beskriva det enda sättet att utföra en besiktning av häst, utan vill snarare fästa uppmärksamheten på alla de frågor som kan uppstå i en besiktningssituation.

Texterna innehåller också praktiska tips om vad man bör vara speciellt uppmärksam på i de olika momenten av besiktningen, samt hur man kan gå vidare med utökade undersökningar av olika fynd.

Boken innehåller bland annat kapitel om förberedelser inför besiktning, försäkringsaspekter, identitetskontroll, undersökning av de olika organsystemen, speciella hänsyn avseende ras och användning, utökade undersökningar samt ett omfattande kapitel om juridik i samband med hästköp.

Boken kostar 275 kronor inklusive moms och exklusive porto. Beställ den via office@svf.se eller på telefon 08-545 558 20.

SVERIGES VETERINÄR FÖRBUND

SVS
SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

Försenad presentation av SVFs förtroendevalda

I nummer 3 av Svensk Veterinärtidning varje år brukar förbundskansliet presentera en lista över alla förtroendevalda personer inom veterinärförbundet. Den presentationen kan inte göras än för 2015.

Anledningen är den nya organisation av SVF som beslutades av förbundets fullmäktigemöte förra året. Den nya organisationen innebär förlängda mandatperioder för vissa förtroendevalda och sammanslagningar eller omstrukturering av tidigare verksamma råd, nämnder, kommittéer och utskott. På grund av olika olyckliga omständigheter har inte fullständig information hunnit gå ut från förbundsstyrelsen till de förtroendevalda i SVFs gamla och nya organisation. Trots att den nya organisationen formellt gäller fr o m den 1 januari 2015 vill därför SVFs styrelse vänta med att publicera namnen på de förtroendevalda i olika funktioner.

Veterinärtidningen kommer att presentera den sedvanliga sammanfattningen av förbundets organisationsstruktur och förtroendevalda så fort alla berörda har fått personlig information om sin roll och mandatperiod.

JOHAN BECK-FRIIS
informationschef SVF

Rabattavtal för konferens-kryssningar

Viking Line har sedan ett antal år tillbaka ett konferensavtal som gäller för Saco och dess medlemsförbund, som också får nyttja avtalspriserna. Detta avtal gäller därmed även för veterinärförbundet och SVFs undergrupper.

Avtalet är ett konferensavtal som gör att om man är en grupp på minst tio deltagare får man styrelsemöten och utbildningar ombord på Viking Lines fartyg eller destinationer till rabatterade priser. Rederiet erbjuder på sina övernattningskonferenser till Mariehamn, Åbo och Helsingfors 20 procents rabatt. Konferenser och utbildningar ombord har fördelen att man som gruppledare har gruppen samlad och att mötet är priseffektivt. Avtalet innebär dessutom rabatterade kryssningspriser på privatresor för SVF-medlemmar.

Mer information om avtalspriser och privatreseerbjudanden finns på hemsidan www.vikingline.se/skonf2. Ytterligare frågor och bokningar kan göras på telefon 08-452 40 40 (grupp- & konferensresor). ■

Presentera din forskning

Veterinärkongressen 2015

Veterinärer och forskare inom veterinärmedicin inbjuds härmed av SVS sektioner att lämna in sammandrag av forskningsresultat (abstract) till Veterinärkongressen 5–6 november 2015.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

Bidragen kommer att bedömmas av en vetenskaplig kommitté och författarna meddelas under maj om bidragen accepterats. Bidragen kan accepteras för muntlig (10 min) eller posterpresentation. Muntliga presentationer bedöms och den bästa inom varje sektion belönas med diplom. Postrar presenteras under en sektionsgemensam postersession och bästa poster väljs genom omröstning.

Abstract-texten kan skrivas på svenska eller engelska och får vara max 350 ord exkl författarnamn och rubriker. Accepterade bidrag publiceras i Veterinärkongressens kompendium utan vidare redigering. För författarinstruktioner se www.svf.se/sv/Sallskapet/ under Veterinärkongressen och Abstracts. Maila ditt bidrag senast 1 april till helene.backvik-svensson@svf.se och ange vilken sektion som är relevant för din forskning, se www.svf.se/sv/Sallskapet/.

Presentatör av bidrag som väljs ut till muntlig presentation får 50 procents rabatt på kongressavgiften. Denna rabatt kan inte kombineras med andra erbjudanden (gäller inte bidrag som väljs ut för posterpresentation och inte middagsavgift).

Till förra årets vinnare av Hästsektionens bästa abstract utsågs Maria Löfgren (till vänster). Hästsektionens ordförande Lena Malmgren till höger gratulerar.

IN MEMORIAM

Sten-Olof Dimander till minne

Sten-Olof ”Stene” Dimander har plötsligt avlidit alldeles för tidigt, i en ålder av 47 år. Hans närmaste är sambon Anna Larsson, mamma Kerstin Dimander samt syskonen Lena Dimander, Anna-Karin Hellman, Mats Dimander och Henrik Dimander med familjer.

Stene Dimander växte upp på en mjölkgård i Tärnsjö i Uppland. Det var bland djuren och grödorna i detta småbrutna landskap gränsande till Färnebofjärden i väster och Hedesundafjärdarna i norr som hans intresse för jordbruksfrågor väcktes. Med siktet inställt på att verka inom praktiskt lantbruk genomgick han driftsledarutbildning men valde efter en tid att utbilda sig till veterinär vid SLU. Även om många av oss lärde känna Stene först flera år senare då han som nyutbildad veterinär började som doktorand vid den då gemensamma avdelningen för parasitologi vid SVA och SLU, var det tydligt hur barn- och ungdomsdomsåren på ett lantbruk hade präglat honom. Ingen kunde som Stene förstå bondens arbetsvillkor och förutsättningar. Hans prisbelönta doktorsavhandling från 2003 handlade om spridningsvägar för och skadeverkningar av kalvarnas magtarmparasiter och möjligheterna att kontrollera dem utan att använda avmaskningsmedel.

Det var inte förvånande att Stene efter avslutad forskarutbildning relativt omgående fick en nyinrättad tjänst vid Lantbrukarnas Riksförbund (LRF) där han kunde kombinera de akademiska kunskaperna med sina grundläggande insikter om de svenska böndernas villkor. Han rekryterades sedan först som nöthälsoveterinär och därefter som VD för Svenska Djurhälsovården – en organisation som han framgångsrikt ledde vid tiden för sin bortgång. Stenes förtroendeingivande sätt och diplomatiska läggning passade särskilt väl när det gällde samverkan mellan bransch och myndigheter. Han förlorade aldrig helhetsperspektivet och insåg alla parters avgörande roller i arbetet med att bibehålla Sveriges unika djurhälsoläge. Hans hjärta brann för bönderna och deras möjlighet att försörja sig i den ekonomiskt hårt pressade svenska djurproduktionen. Han var stolt och glad över att leda Svenska Djurhälsovården och i sin kommunikation till medarbetarna använde han ofta uttrycket ”från stallgolv till universitet och tillbaka”. Svenska Djurhälsovården var mitt uppe i en omorganisation med målet att tydligare samordna rådgivningsinsatserna på gård och Stene såg fram emot sina nya utmanande arbetsuppgifter.

Vid sidan av arbetet hade Stene ett stort sportintresse, särskilt för olika lagspel som ishockey, som han själv spelade på hög nivå under studieåren. Stene var i sitt arbete analytisk, innovativ och verkställande och han utstrålade ett kontrollerat lugn. Han arbetade hårt för sina medspelare utan att tappa uppdragsgivarna ur sikte. Det är omöjligt att förstå att den vältränade och energiske Stene inte längre finns med oss och det är med stor sorg och saknad vi upplever det tomrum han efterlämnar. Stene kommer för alltid att bevaras i ljust minne.

För arbetskamraterna och vännerna
Johan Höglund,
Malin Hagberg Gustavsson och
Arvid Uggla, SLU
Jens Mattsson och
Eva Osterman Lind, SVA
Britt Louise Ljungström, Vidilab
Ingrid Eilertz, Jordbruksverket
My Sahlman, LRF
Jonas Carlsson, Växa Sverige
Andrea Holmström och
alla medarbetarna
på Svenska Djurhälsovården

Skriv gärna insändare och debattinlägg till Svensk Veterinärtidning, men skriv inte för långt – max 6 000 tecken inkl blankslag.

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Differentialdiagnoser och utgång av fallet

Tänkbara differentialdiagnoser är ”inflammatory bowel disease” (IBD) som alimentärt lymfom, granulomatös enterit, eosinofil enterokolit och lymfocytisk-plasmacytisk enterokolit, alternativt hypertrofi av tunntarm.

Koliksymtomen tilltog och inom ett dygn var hästen kraftigt påverkad i allmäntillståndet. Kirurgi var inte ett behandlingsalternativ av andra orsaker. Hästen avlivades och obducerades på SLU-patologen följande dag.

Sektionsfynd vid obduktion – diagnos

Vid obduktion påvisades en kraftig hypertrofi av muscularis i ileum och distala jejunum, med påtagligt förminskat tarmlumen i distala ileum mot ileocekalostiet. Det fanns tecken på ileus med vattnigt innehåll i hela jejunum. Flera liter rödbrun ascites återfanns i bukhålan. Inga tecken på koprostas eller striktur sågs. Vid histologiska snitt konfirmerades diagnosen muscularishypertrofi, och både det cirkulära och longitudinella lagret var förändrat.

Diagnosen muscularishypertrofi av ileum och jejunum ställdes (Figur 2–4).

FIGUR 2. *Vätskefyllda tunntarmar vid obduktion.*

FIGUR 3. *Obduktionsbild som visar förtjockad muscularis i ileum.*

DISKUSSION

Muscularishypertrofi (MH) av ileum och jejunum, även omnämnt ileumhypertrofi alternativt idiopatisk muscularishypertrofi av tunntarm, är en ovanlig åkomma hos häst. Sjukdomen karakteriseras av hypertrofi och därmed förtjockning av båda muskellagren. Främst är ileum påverkad, men i en studie av Chaffin och medarbetare (1) påvisades fall där även jejunum var involverad och upp till en meter tunntarm var affekterad. Däremot är mukosan vanligtvis opåverkad, och malabsorbtion är inte ett karakteristiskt symtom.

Föreslagna etiologier är sekundärt uppkommen MH, även kallad kompensatorisk, och idiopatisk. Sekundär MH är orsakad av partiell tarmobstruktion som en distal stenos, t ex en äldre anastomos, alternativt ileocekal invagination. Detta orsakar ett ökat motstånd i det proximala tarmsegmentet och en kroniskt ökad tonus i muscularis. Påvisas ingen förklaring benämns åkomman som idiopatisk. Tänkbara förklaringar är neural dysfunktion, möjligen orsakad av parasitmigration, alternativt kroniskt ökad tonus i ileocekalvalvet. Kontraktioner mot ett förtjockat segment medför i teorin ett motstånd och en ond cirkel med tilltagande hypertrofi. Slutligen kan tarmlumen vara partiellt obstruerad, tarmmotoriken störd, och komplikation som tarmruptur ske.

I studien av Chaffin och medarbetare (1) påvisades ingen ras- eller könspredisposition, hästarnas ålder varie-

FIGUR 4. *Obduktionsbild som visar kraftigt förminskad lumen på grund av muscularishypertrofi i distala ileum.*

rade mellan 5–18 år i de elva rapporterade fallen. Kliniska symtom var kronisk intermittent kolik, partiell anorexi och kronisk viktförlust under en till sex månader. Behandlingsalternativ till MH är ileocekal eller jejunocekal anastomos med bypass av affekterat tarmsegment. Bedöms detta inte möjligt är prognosen för överlevnad pessima.

TACK

Tack till Charles Ley, UDS Bilddiagnostiska kliniken, Lisa Lindström, SLU-patologen och Ylva Hedberg Alm, UDS Hästklinik.

Referens

1. Chaffin MK, Carmen Fuenteabla I, Schumacher J et al. Idiopathic muscular hypertrophy of the equine small intestine: 11 cases (1980–1991). Equine Vet J, 1992, 24, 5, 372–378.

noterat

Nya rön om djurs minne

– När det gäller korttidsminnet verkar det fungera nästan likadant hos alla djur. Det är lite förvånande att människoapor inte minns bättre än råttor, men resultaten är tydliga. Människans minne skiljer ut sig genom att det är så mottagligt, vad som helst verkar kunna fastna i minnet under mycket lång tid, säger Johan Lind, docent i etologi vid Stockholms universitet i ett pressmeddelande den 27 januari.

Forskare vid Centrum för evolutionär kulturforskning vid Stockholms universitet och Brooklyn College har utfört studien som är en metaanalys av nästan 100 minnesexperiment på 25 olika arter. Studien visar att djur har olika minnessystem. Enkelt uttryckt har djur korttidsminne och specialiserade minnen. I korttidsminnet kan djur lagra information om nästan vad som helst men informationen försvinner snabbt. Djur har även en mängd specialiserade minnen som å ena sidan bara kan lagra en viss typ av information men å andra sidan kan lagra informationen väldigt lång tid.

– Som exempel kan man ta en hamstrande kråkfågel som minns platsen där den gömt nötter i flera månader, men samma djur har svårt att komma ihåg saker i andra sammanhang ens en minut. Specialiserade minnen håller information mycket länge, t ex att djur kan minnas andra individer, platser rika på föda eller om viss mat är giftig under långa tidsperioder. Men, minnen från händelser som inte triggar dessa specifika system försvinner inom loppet av sekunder eller ett par minuter. Detta verkar gälla för alla djur utom människan, säger Magnus Enqvist, professor i etologi vid Stockholms universitet.

Djurs specialiserade minnen håller information mycket länge, t ex om platser rika på föda.

KONGRESSER & KURSER

Svenska

v 9

27–28/2 -15. Ultraljud, smådjur, grundläggande bukkurs, Uppsala.
Arr: VeTa-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 10

NY 4/3 -15. Seminarium Kommunicera bättre med djurägarna, Stockholm.
Arr: MSD Animal Health.
Info: Intervet AB,
www.msd-animal-health.se.
Anmälan: msdah.sweden@merck.com,
08-522 216 60.

NY 5/3 -15. Seminarium Kommunicera bättre med djurägarna, Göteborg.
Arr: MSD Animal Health.
Info: Intervet AB,
www.msd-animal-health.se.
Anmälan: msdah.sweden@merck.com,
08-522 216 60.

v 11

9–10/3 -15. Fakta & fördomar om hund- och kattmat (del 2), Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

10–11/3 -15. Utbildning i klinisk nutrition steg 2 för djursjukskötare och djurvårdare, Sundsvall.
Arr: Royal Canin Nurse Academy.
Info: vetinfo.swe@royalcanin.com,
www.royalcanin.se/kalender/anmal-dig-till-nurse-academy

12/3 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Kalmar.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

13–14/3 -15. Skinnklubbens vårmöte med föreläsning i cytologi, Stockholm.
Arr: Skinnklubben (SVDSG).
Info: www.svdsg.se/svdsgs-kurser

13–14/3 -15. Sårvård grund, Jönköping.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

14/3 -15. Föreläsning Neuro-ophthalmology, Sigtuna.
Arr: SSVO och Ögonpanelen.
Info: www.ssvo.se

v 12

16–17/3 -15. Kurs i hematologi hos hund och katt, Ultuna, Uppsala.
Arr: Klinisk kemsiska laboratoriet, UDS, SLU.
Info: www.universitetsdjursjukhuset.se, se klinisk kemi

18–19/3 -15. Vårkonferens 2015, Sånga Säby, Stockholm.
Arr: Svenska Djurhälsovården.
Info: www.svdhv.se, Ulrika Andersson, ulrika.andersson@svdhv.org,
013-24 48 45

NY 19/3 -15. Seminarium Ny som chef, Lund. Arr: Saco.
Info: anna.kopparberg@saco.se,
www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/mars/ny-som-chef---lund/
(se annons i denna tidning)

v 13

26/3 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Skara.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Länsstyrelsen i Västra Götalands län söker

Länsveterinär till Skara

Ansök senast 1 mars 2015
Läs mer om tjänsten under lediga jobb på
www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Läs mer på www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

EVIDENSIA SPECIALISTDJURSJUKHUSET HELSINGBORG SÖKER:

Ansvarig veterinär kirurgiavdelning

Vi söker en veterinär med specialintresse och erfarenhet inom kirurgi. Sökande ska helst inneha specialistkompetens i kirurgi men sökande med motsvarande kunskap och erfarenhet kan komma ifråga. Vi söker dig som har ett stort engagemang och ser det som en utmaning att utveckla, leda och förvalta hela vår kirurgiska avdelning.

Dermatolog

Vi söker en veterinär med specialintresse för och erfarenhet inom dermatologi. Vi söker dig som vill utveckla dig själv inom området, men även profilera och föra vår dermatologimottagning framåt.

Vid frågor om tjänsterna, kontakta chefveterinär Ulrika Dreimanis 0765-404104.

Varmt välkommen med din ansökan via mail till sjukhuschef Louise Blomqvist senast 30 mars 2015: louise.blomqvist@evidensia.se

Vi är ett av Skandinaviens största och mest specialiserade djursjukhus och en viktig remissinstans i södra Sverige. Vår veterinärgrupp består bland annat av veterinärer med specialistkompetens inom kirurgi, bilddiagnostik och internmedicin. Vi har tekniskt avancerad kirurgisk utrustning och digitaliserad röntgen, fluoroskopi, MRI och CT samt en specialiserad rehabiliteringsavdelning.

EVIDENSIA
DJURSJUKHUSET
HELSINGBORG
SPECIALISTDJURSJUKHUS

26–27/3 -15. Mjukdelskirurgi del 4, fördjupning, Akademiska Sjukhuset, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 15

10/4 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Jönköping.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

10–11/4 -15. Head conditions of the horse for 1st opinion vets, Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=150

v 16

13–14/4 -15. Samband mellan kost och motion och vissa sjukdomar för hund & katt (del 3), Knivsta.
Arr: Sallander Pet Diet, Exercise & Health AB.
Info: www.sallanderconsulting.com

NY 15/4 -15. Seminarium Ny som chef, Göteborg. Arr: Saco.
Info: anna.kopparberg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/april/ny-som-chef---goteborg/
(se annons i denna tidning)

15–17/4 -15. Anestesiologi steg 2, hund och katt, Sigtunaområdet.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

16/4 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Stockholm.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

17–18/4 -15. Kurs i företagande – marknadsföring och profilering på sociala medier samt försäkringar och pension, Göteborg. Arr: FVF.
Info: johanna.habbe@spray.se

18–19/4 -15. Delkurs 1 i Hästtandvård, Uppsala. Arr: SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper.
Info: ove.wattle@slu.se

v 17

24–26/4 -15. VeTA–dagarna – tema bilddiagnostik m m, Karlstad.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 18

27–28/4 -15. Utbildning i klinisk nutrition steg 2 för djursjukskötare och djurvårdare, Karlstad.
Arr: Royal Canin Nurse Academy.
Info: vetinfo.swe@royalcanin.com, www.royalcanin.se/kalender/anmal-dig-till-nurse-academy/

v 19

NY 6/5 -15. Seminarium Ny som chef, Umeå. Arr: Saco.
Info: anna.kopparberg@saco.se, www.saco.se/nyheter--debatt/kalender/2015/maj/ny-som-chef---umea/
(se annons i denna tidning)

7–8/5 -15. Röntgendiagnostik för smådjurspraktiker, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

8/5 -15. Grundkurs i strålsäkerhet, Stockholm. Arr: Röntgenutbildarna.
Info: www.rontgenutbildarna.se

v 21

20/5 -15. Praktisk utbildning i palpationsteknik, Linköping.
Arr: Palpationsskolan, Orion Pharma.
Info: www.orionvet.se

20–21/5 -15 (prel). Utbildning i klinisk nutrition steg 2 för djursjukskötare och djurvårdare, Falun.
Arr: Royal Canin Nurse Academy.
Info: vetinfo.swe@royalcanin.com, www.royalcanin.se/kalender/anmal-dig-till-nurse-academy/

22–24/5 -15. Delkurs 2 i Hästtandvård, Uppsala. Arr: SLU, Institutionen för kliniska vetenskaper.
Info: ove.wattle@slu.se

v 24

14–16/6 -15. Kongress Animal obesity, Uppsala. Arr: SLU.
Info: www.slu.se/animalobesity

v 37

11–12/9 -15. Sårbehandling – en praktisk kurs med fallbeskrivningar, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 40

1–2/10 -15. Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur, del 1, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

2–3/10 -15. Röntgenteknik, -anatomi, hund och katt, grund, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 41

7–8/10 -15. Vårdhygien, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

9–10/10 -15. Ultrasound-guided orthopaedic injection techniques & therapies, Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=139

10–11/10 -15. Njursjukdomar hos hund och katt, Helsingborg.
Arr: Evidensia Specialistdjursjukhuset Helsingborg.
Info: Gunilla Bylander, anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se eller telefon 042-16 80 29, www.evidensia.se/specialistdjursjuk-hust-helsingborg

v 42

17–18/10 -15. Ultraljud häst, grund, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 43

22–23/10 -15. Ultraljud grundläggande ekocardiografi, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 44

29–30/10 -15. Perianestetisk handläggning av hund och katt med ASA III–V, Sigtunaområdet. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 45

5–6/11 -15. Veterinärkongressen, Uppsala.
Arr: SVS och SVF.
Info: Helène Backvik-Svensson, SVF, 08-545 558 27, helene.backvik-svensson@svf.se, www.svf.se

v 46

13–14/11 -15. Cytologi fördjupning, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 47

NY 19–20/11 -15. Dermatologi steg 2, Stockholmsområdet.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 48

NY 26–27/11 -15. Grundläggande mjukdelskirurgi, smådjur, del 2, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

27–28/11 -15. Foot lameness & farriery, Evidensia Specialistdjursjukhuset Strömsholm. Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=147

v 49

NY 1–2/12 -15. Rekonstruktiv kirurgi, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

NY 3–4/12 -15. Artroskopi grund, hund, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

Internationella

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org

BERGSÅKERS HÄSTKLINIK

söker en hästveterinär med erfarenhet av arbete på hästklinik

Vi kan erbjuda ett graviditetsvikariat under ca 17 månader från 1 april 2015. Arbetsuppgifter är polikliniskt arbete med fokus på trav- och ridhästar. Arbetstid vardagar 08.00–16.30 utan jourverksamhet. Bra arbetsmiljö med trevliga kunder och kolleger. Marknadsmässig lön.

Bergsåkers Hästklinik ligger vid Bergsåkers Travbana i Sundsvall. Kliniken är en välrenommerad remissinstans med operationsverksamhet där tre veterinärer, tre legitimerade djursjukskötare och en veterinärassistent arbetar. Vi behandlar ca 4 500 patienter årligen, varav merparten är travhästar.

Läs mera om kliniken och vår verksamhet på www.bergsakershastklinik.se.

Ansökan med CV mailas till fischerstrom@bergsakershastklinik.se.

v 9

27–28/2 -15. Equine laser surgery, Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norge.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=140

27/2–1/3 -15. Equine reproduction days, Lüsche, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: Arno Lindner, arnolindner@t-online.de, www.agpferd.com

v 13

25–26/3 -15. Practical ophthalmology for equine practitioners, Nørlund Hestehospital, Arhus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=145

v 17

23–25/4 -15. The hoof inside out,

Riesenbeck.
Arr: Riesenbeck International.
Info: www.riesenbeck-international.com

25–27/4 -15. Equine acupuncture case days, Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: Arno Lindner,
arnolindner@t-online.de,
www.agpferd.com

v 18

30/4–2/5 -15. Föreläsningar om artros, Åland.
Arr: Kirurgiföreningen Skalpellen.
Info: www.skalpellen.se

v 20

13–16/5 -15. International conference on diseases of zoo and wild animals 2015, Barcelona, Spanien.
Info: www.zoovet-conference.org

v 21

21–22/5 -15. A global conference on One Health concept, Madrid, Spanien.
Info: www.worldvet.org, www.wma.net

v 22

29–30/5 -15. Musculoskeletal ultrasound for equine practitioners, Hevosklinikka Equivet, Helsinki, Finland.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=156

v 25

20–-22/6 -15. Equine neurologic case days, Müggenhausen, Tyskland.
Arr: Arbeitsgruppe Pferd.
Info: Arno Lindner,
arnolindner@t-online.de,
www.agpferd.com

v 29

NY 14–15/7 -15. UFAW symposium Animal populations – world resources and animal welfare, Zagreb, Kroatien.
Info: www.ufaw.org.uk/zagreb2015.php,
Dr Stephen Wickens,
wicken@ufaw.org.uk

16–17/7 -15. HSA international symposium 2015 – Recent advances II: Food animal welfare during transport, marketing and slaughter, Zagreb, Kroatien.
Info: www.hsa.org.uk/internationalsymposium

v 38

13–17/9 -15. 32th World veternary congress, Istanbul, Turkiet.
Arr: WVA. Info: www.worldvet.org

v 46

13–14/11 -15. Head conditions of the horse for 1st opinion vets, Hevosklinikka Equivet, Helsinki, Finland.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=150

v 49

4–5/12 -15. Musculoskeletal ultrasound for equine practitioners,
Bjerke Dyrehospital, Oslo, Norge.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=158

v 50

11–12/12 -15. Equine poor performance & rehabilitation for practitioners, Nørlund Hestehospital, Arhus, Danmark.
Arr: VetPD.
Info: www.vetpd.com/courses-detail.php?event=143

HUSDJURSHÄLSAN
www.husdjurshalsan.se

söker en veterinär ...

... gärna med specialistkompetens, till ett graviditetsvikariat med möjlighet till förlängning. Du är engagerad och sätter djur och djurägare i fokus.

Husdjurshälsans Veterinärklinik i Göteborg är en klinik som ser till helheten. Kliniken har öppet måndag till lördag, varav två dagar har kvällsöppet – inga jourer. Kliniken utför all form av poliklinisk verksamhet, tandåtgärder och mjukdelskirurgi.

Kontakta Marita Stigelius på telefon 070-5125715 eller 031 894090.

DJURSJUKHUSET SUNDSVALL söker

KLINIKVETERINÄR SEMESTERVIKARIER

Djursjukhuset Sundsvall söker tillsvidareanställd klinikveterinär och för semestervikariat klinikveterinär, veterinär under utbildning, djursjukskötare och djurvårdare med D9-kompetens.

Djursjukhuset Sundsvall har öppet dygnet runt och har cirka 35 anställda. Vi är ett seriöst, glatt och prestigelöst gäng. Våra ledord är nöjd kund och nöjd medarbetare.

Tillträde: 1 juni 2015

Sista ansökningsdatum: 28 februari 2015

Lön: Ange löneanspråk. Kollektivavtal finns.

Välkommen med din ansökan med personligt CV och referenser samt löneanspråk till klinikchef Maria Karlsson på e-post maria.karlsson@djursjukhusetsundsvall.se.

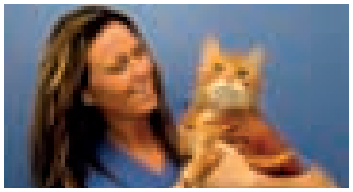

DJURSJUKHUSET SUNDSVALL 060–14 70 10

ÖPPET DYGNET RUNT, ÅRET OM!

Fortsatt ökad övervikt hos hundar och katter

Under Veterinärkongressen 2013 genomfördes undersökningen Hälsobarometern, i regi av foderföretaget Royal Canin, för första gången. I rapporten konstaterades en stor andel överviktiga svenska katter och hundar. Studien upprepades under 2014 och nu uppger nio av tio respondenter att övervikt är att betrakta som ett fortsatt ökande problem.

Årets undersökning baseras på svar från 183 veterinärer och djursjukskötare med totalt över 7 000 katt- och hundbesök per vecka. Den samlade uppfattningen är att 54 procent av landets katter och 55 procent av hundarna är överviktiga. Detta är ett sämre resultat än det som framkom i fjolårets Hälsobarometer, då 47 procent (katt) respektive 42 procent (hund) ansågs vara överviktiga. Därmed är svenska katter och hundar uppe på nästan samma nivåer som sällskapsdjuren i USA, bland vilka övervikt länge varit ett stort problem.

Sarah Stadig, veterinär och doktorand vid SLU, forskar kring artros och träffar även många katter med övervikt.

– Våra sällskapsdjur blir allt äldre och bland hundar leder ökad ålder ofta till ett minskat energibehov, med övervikt som följd. Hos katter är energibehovet vid stigande ålder mer komplext. Katter i åldern åtta till tolv år har ofta ett minskat energibehov medan katter över tolv års ålder har ett ökat energibehov. Bland katter äldre än tolv år ser man vanligen en nedsatt förmåga att ta upp fett och protein. Därför är det extra viktigt att veterinären gör en hullbedömning av äldre katter för att kunna anpassa fodret, säger hon.

Källa: pressmeddelande från Royal Canin den 23 januari.

Den senaste undersökningen om sällskapsdjurens hull indikerar att övervikten hos svenska hundar och katter fortsätter att öka.

Foto: Vinnie Rattolle

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Tf ordförande	*Telefon*
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
BJÖRN DAHLÉN	070-290 32 93
JK LARSSON	0920-25 36 50
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
LOTTA MÖLLER	073-964 20 78
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
LOTTA TERNSTRÖM HOFVERBERG	073-151 22 50
MARJA TULLBERG	070-627 77 36

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
ULRIKA LIND	073-354 53 38
HELEN LOOR	073-097 62 97

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	*Telefon*
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
KARIN DANIELSSON	0707-21 44 56
Kassör	
ANNA WALDENSTEN PAMUK	076-109 91 88
Ledamot	
MAJALISA BROERSMA	070-591 71 50
Suppleant	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande
BJÖRN DAHLÉN

Adjungerad vice ordförande
SUSANNA STERNBERG LEWERIN

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
KARIN SANDSTEDT
ULRIKA WINDAHL

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
KARIN SANDSTEDT

Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN

Sekreterare
ANNA OHLSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN

Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS

Sekreterare
CATRIN VESTERLUND-CARLSON

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
ULRIKA WINDAHL

Sekreterare
ANNA LINDGREN

Skrattets inverkan på förbrödring – en fallstudie

Platsen för studien var taxikön på flygplatsen i Bryssel en morgon vid niotiden. Det var en lång slingrande kö med mestadels kostymklädda, portföljbärande män och några få kvinnor av olika nationaliteter på väg till diverse EU-möten. De flesta stod tysta och till synes djupt koncentrerade på att antingen med viljekraft försöka dirigera dit lite fler taxibilar eller, om de hade mer religiös läggning be en bön att det inte skulle vara en massa bilköer just den dagen, så att de skulle komma i tid till sina möten.

Då anländer en ung man i samma uniform som övriga med raska steg för att sälla sig till kön. Just som han kommer fram halkar han. Benen flyger upp och han sprattlar i horisontalläge innan han dimper ner med rumpan först i stenläggningen. Folksamlingen drar ett gemensamt djupt andetag och håller andan. Det blir knäpptyst.

Mannen kravlar sig upp, tittar ner i marken, ser bananskalet han halkat på och börjar skratta. Snart gapskrattar hela kön. Helt plötsligt är det en helt annan stämning där. Folk börjar prata med dem som står i närheten om det osannolika att sådana klassiska ”bananvurpor” finns i verkligheten och inte bara i serieteckningar, och att han hade tur som inte skadade sig. Sen fortsatte man att prata om andra saker när man ändå hade kommit igång.

Folk pratade fortfarande med varandra när studien avslutades i och med att jag satte mig i taxin drygt fem minuter senare. Jag blev förresten erbjuden att åka med polacken som stod före mig i kön, ytterligare en positiv effekt. Jag kan inte uttala mig om huruvida bananvurpan även påverkade stämningen på de EU-möten alla dessa personer skulle till eller en eventuell framtida påverkan på gruppens livslängd. Men helt klart är att det beskrivna fallet med efterföljande skratt orsakade momentan och allmän internationell förbrödring i taxikön.

”Byråkraten”

Ill: Claes Beck-Fris

PERSONNOTISER

Födelsedagar i mars 2015

Den veterinär som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före födelsedagen.

Nils Holmgren, Fiskebäckskil, 70 år den 3/3
Marie Riex, Löddeköpinge, 60 år den 3/3
Gunnar Johansson, Ödeshög, 50 år den 3/3
Åke Hedhammar, Vaxholm, 70 år den 5/3
Lars-Erik Staberg, Skillingaryd, 60 år den 5/3
Ivar Klingberg, Göteborg, 80 år den 7/3
Åke Peterson, Ljungbyholm, 90 år den 8/3
Per Englund, Östersund, 70 år den 9/3
Henry Henriksson, Helgum, 70 år den 9/3
Inger Backlund, Vallentuna, 80 år den 12/3
Annika Nantin, Ystad, 60 år den 12/3
Gunilla Ögren, Sundsvall, 50 år den 13/3
Claes Lundgren, Svedala, 70 år den 14/3
Anders Forslid, Höör, 60 år den 17/3
Ulrika Rockström Kockum, Vaxholm, 50 år den 18/3
Bo Hellberg, Segersta, 75 år den 19/3
Nils Gunnar Lindkvist, Järfälla, 70 år den 21/3
Torsten Renström, Visby, 85 år den 23/3
Maria Nilsson, Kareby, 50 år den 23/3
Eva Osterman Lind, Uppsala, 50 år den 25/3
Ulla Sobestiansky, Tierp, 75 år den 26/3
Cecilia Trägårdh, Hjärup, 50 år den 27/3
Torsten Möller, Kolmården, 50 år den 27/3
Marie Engel, Uppsala, 60 år den 28/3
Rolf Ehnvall, Uppsala, 75 år den 29/3
Lena Karlstam, Västerås, 60 år den 29/3

Avlidna

Vet med dr h c **Apolonius Batvinis** avled den 15 december 2014. Han föddes i Raseiniai, Litauen 1924 och tog studenten i Litauen och Tyskland 1943 och blev veterinär i München 1950. Han fick svensk behörighet 1959 och svensk veterinärlegitimation 1965. Han arbetade som AI-veterinär i Enköping fr o m 1952 och i Uppsala fr o m 1967. Fr o m 1972 var han privatpraktiserande i Uppsala.

F stadsveterinär **Hilkka Brag**, född Hiilivirta, avled den 20 januari 2015. Hon föddes i Rauma, Finland 1919 och tog studenten 1939 i Hämeenlinna och blev veterinär 1949. Hon började arbeta som extra veterinär vid hälsovårdsnämndens livsmedelshygieniska laboratorium i Stockholm 1955 och som stadsveterinär där 1958. Fr o m 1968 var hon anställd som byrådirektör hos Veterinärstyrelsen, fr o m 1972 statsinspektör vid Statens livsmedelsverk, fr om 1973 åter stadsveterinär i Stockholm. Hon pensionerades 1984.

VMD **Sten-Olof Dimander** avled den 28 januari 2015. Han föddes i Sala 1967 och tog veterinärexamen 1997. Se in memoriam på annan plats i denna tidning.

Leg veterinär **Sten Elffors** avled den 25 januari 2015. Han föddes i Sollefteå 1935, tog studentexamen i Solna 1955 och veterinärexamen 1965. Han arbetade på diverse vikariat innan han antälldes som assistent vid bakteriologiska avdelningen vid Statens veterinärmedicinska anstalt 1969. 1973 anställdes han som veterinär vid Västerorts Djursjukhus i Spånga fram till 2003 då han började arbeta som veterinär vid Spånga-Sundby Veterinärmottagning. 1995 erhöll han specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 34
TELEFAX: 08-545 558 39
HEMSIDA: ***www.svf.se***

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: ***johan.beck-friis@svf.se***

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: ***suzanne.fredriksson@svf.se***

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: ***brita.trybom@svf.se***

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: ***info@exponera.net***

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSPLAN 2015

Nr	Utgivning	Annonsstopp	Manusstopp
1	14 jan	10 dec -14	3 dec -14
2	3 feb	13 jan	5 jan
3	24 feb	3 feb	27 jan
4	17 mar	24 feb	17 feb
5	13 apr	17 mar	10 mar
6	5 maj	13 apr	7 apr
7	2 jun	5 maj	28 apr
8–9	24 jun	2 jun	26 maj
10	1 sep	11 aug	4 aug
11	22 sep	1 sep	25 aug
12	13 okt	22 sep	15 sep
13	3 nov	13 okt	6 okt
14	24 nov	3 nov	27 okt
15	15 dec	24 nov	17 nov

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2015
Sverige: 1310 kronor + moms.
Europa: 1660 kronor + moms i EU.
Utanför Europa: 1810 kronor.
Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.

FACKPRESSUPPLAGA 2013 – 3 300 EX

FÖRBUNDSKANSLIET *se sidan 3*

Aptus®

by Orion Pharma

Aptus SentrX hydrogel består av en korslänkad hyaluronsyra, med hög viskositet. Fri från konserveringsmedel. Den patenterade teknologin används både inom sårvård samt för att smörja och återfukta torra ögon.

FÖLJANDE PRODUKTER FINNS TILLGÄNGLIGA PÅ DEN SVENSKA MARKNADEN.

FÖR SÅRVÅRD

Aptus spray 15 ml - SentrX hydrogel understödjer cellernas naturliga läkningsprocess och bidrar till en effektiv sårläkning.

FÖR ÖGONVÅRD

Aptus SentrX Drops 10 ml 0,4 % - Tårersättare att använde vid torra ögon hos hund.
Aptus SentrX Eye Gel 3 ml X 10 st 0,8 % - smörjer, skyddar och återfuktar ögat hos hund, katt och häst. Gelen har en högre viskositet än dropparna och kan användas understödjande vid skador i ögat. Kan ges till djur med rinnande ögon.

Finns att beställa hos Tarro.

Orion Pharma Animal Health | Djupdalsvägen 7 | Box 520 | 182 05 Solletuna | Tel 08 - 623 64 60 | www.aptuspet.com

Posttidning A
Retur, Box 12709 • 112 94 Stockholm

© MSD Animal Health 201501

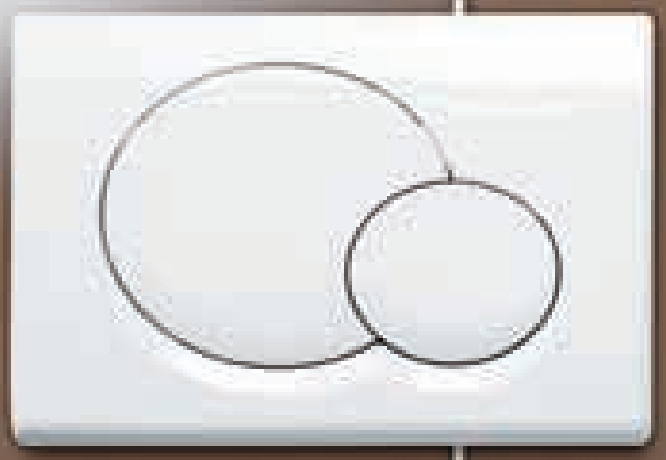

Porcilis® ColiClos

Vaccin mot sjukdom orsakad av *E. coli* och *Clostridium perfringens* typ C.

Nu även i förpackning om 25 doser!

Hör med ditt apotek för exakt pris.
(Ca 20:-/dos med VacciPlan.)

Vaccin mot neonatal diarré

Porcilis® ColiClos är ett receptbelagt läkemedel.
Injektionsvätska, suspension för svin. Intramuskulär injektion.
Datum för senaste översyn att produktresumé: 2012-06-14
För mer information: www.fass.se

Intervet AB
Box 7121
192 07 Sollentuna
www.msd-animal-health.se

MSD Animal Health